

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 8
Vasaris - February 20, 1998

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Tėvynės Sąjungos - Lietuvos konservatorių** politinė taryba, valdyba ir Seimo frakcija, posėdžiavusi vasario 9 d. vakare, paneigė bet kokių gandus apie principinius nesutarimus partijos viduje, jos vadovybėje, dalinimasi i kokiais nors grupes. Tai vasario 10 d. interviu Lietuvos radijų sakė Seimo pirmininkas, Lietuvos konservatorių pirmininkas Vytautas Landsbergis. "Mes žinome, kad tai yra opozicijos, pirmiausiai - kairiosios LDDP svajonė, kad būtų kokių nors susipriešinimų ar įvyktų jų išsivajotas skilimas", - teigė valdančiosios partijos vadovas.

- **Filosofijos mokslų daktaras Vytautas Radžvilas** Ministro Pirmininko potvarkiu paskirtas valstybės konsultantu socialinių procesų analizės klausimais. Tokia pareigybė yra nauja, ji įsteigta vietoj konsultanto ryšių ir informatikos klausimais pareigybės.

- **Ministro Pirmininko potvarkiu** nuo šių metų kovo 31 dienos iš užimamų pareigų atleidžiamas Interpolo Lietuvos nacionalinio biuro vadovas Aurelijus Racevičius. Po šešerių metų darbo minėtame poste A. Racevičius bus siunčiamas į Briuselį, ten atstovaus Lietuvos policijai Europos Sąjungos struktūrose.

- **Lietuva ketina** prisijungti prie tarptautinių pastangų uždrausti žmonių klonavimą. Vyriausybė siūlo priimti nutarimą, kuriuo būtų kreiptasi į Respublikos Prezidentą, prašant suteikti Lietuvos ambasadoriui prie Europos Tarybos Aurimui Taurantui įgaliojimus pasirašyti Konvencijos dėl žmogaus teisių ir orumo apsaugos biologijos ir medicinos srityje papildomąjį protokolą, uždraudžiant klonuoti žmones.

- **Lietuvos liberalus jaunimas** pasiūlė Tarptautinei jaunųjų liberalų ir radikalų federacijai (International Federation of Liberal and Radical Youth - IFLRY) šiemet Lietuvoje surengti tradicinę šios federacijos vasaros stovyklą. Tikimasi, kad atsakymas dėl šio pasiūlymo Lietuvą pasieks dar iki vasario pabaigos. Lietuvos jaunųjų liberalų organizacija IFLRY nare tapo 1993 metais.

- **Seimo LDDP frakcijos nariui**, buvusiam Lietuvos ministrui pirmininkui Mindaugui Stankevičiui vasario pradžioje Vilniaus universiteto ligoninėje Santariškių abdominalinės chirurgijos klinikoje buvo sėkmingai atlikta tulžies pašalinimo operacija. 62 metų M. Stankevičiui tulžies pūslė, kurioje jau seniai buvo susidarę akmenys, pašalinta laparoskopijos būdu.

- **Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus** Vytauto Didžiojo koplyčioje pradėtas montuoti baltas gipsinis šio Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio paminklas, iki šiol stovėjęs Feodalizmo epochos salėje. Sovietmečiu šioje koplyčioje, kuri buvo pavadinta Didžiąja sale, ant to paties pjedestalo stovėjo didžiojo proletariato, marksizmo-leninizmo ideologijos vadų skulptūros.

GAL SEKTINAS PAVYZDYS?

Dr. Algimantas Kabaila

Pirmadienį, 1998 m. sausio 26 d., Australijoje buvo nedarbo diena. Švenčiama Australijos Diena paminint, kad tą dieną 1788-tais metais Australijoje įsikūrė nuolatiniam gyvenimui europiečiai, britai. 1938 metais Australijos čiabuviai aborigenai tą dieną paskelbė gedulo dieną. Tokia yra gyvenimo marguma - vieni švenčia savo protėvių įsikūrimą, kiti gedi savo gyvenimo būdo pradžią. 1912 metais Australija priėmė konstituciją, sujungiančią atskiras kolonijas į vieną federalinę valstybę. Nuo to laiko konstitucija buvo labai nedaug tepakeista, nežiūrint į tai, kad gyvenimo sąlygos šiame krašte labai smarkiai keičiasi. Konstituciją Australijoje galima pakeisti tik visuotiniu referendumu. Pakeitimui turi pritarti dauguma krašto piliečių. Nėgana to, pakeitimui turi pritarti ir kiekvienoje valstijoje dauguma balsuotojų. Tad konstitucijos keitimą išties sunku pravesti. Manau, kad tai yra prasminga. Konstitucija - tai ne koks nors deklaratyvus pobūdis raštas, kaip buvo tik Sovietų Sąjungoje. Konstitucija - pagrindinis įstatymas, nusakąs santykius tarp piliečių ir jų svarbiausių tarnautojų, vyriausybės. Konstitucija taip pat nustato santykius tarp įvairių piliečiams tarnaujančių vyriausybės dalių. Gi nuo tų santykių pastovumo daug kas priklauso. Tad nevalia konstitucijos taisyti pagal laiko nuotaikas arba mums, piliečiams, tarnaujančių politikos veikėjų patogumą ar nepatogumą.

Australijoje aukščiausias vyriausybės galias turi Parlamentas. Jame daugumą turinti partija ar koalicija renka ar atleidžia ministrą pirmininką, kuris savo ruožtu skiria ministrus, bei generalinį gubernatorių, kurį pagal jau beveik šimtmetinę tradiciją formaliai tvirtina Australijos karalienė. Ne Didžiosios Britanijos, o Australijos karalienė. Toks jos, Elzbiotos antrosios, oficialus titulas Australijoje. Vasario pradžioje senuosiuose parlamento rūmuose Canberroje prasideda Australijos konstitucinė konvencija-suvažiavimas rinkti ir vyriausybės skirtų atstovų, kurie svarstys, kokia forma ir kada Australija taps respublika. Išskyla

daug klausimų ir nuomonių skirtumų. Dalis piliečių norėtų tiesiogiai rinkti prezidentą. Kiti norėtų, kad sėkmingai jau ilgą laiką veikianti konstitucija būtų keičiama kuo mažiau ir kad naujojo prezidento galios atitiktų dabartinio generalinio gubernatoriaus galias. Tada parlamentas ir toliau veiktų tokia pat forma ir tokiomis pat galiomis, kaip ir dabar. Šios nuostatos laikosi ir dabartinis Australijos vyriausybės vadovas Ministras Pirmininkas John Howard.

Kadangi bet koks konvencijos siūlymas turės būti tvirtinamas ne tik parlamento, bet ir piliečių referendumo, nemanau, kad kam nors valdžioje būtų duodami didesni įgaliojimai, nei dabar. Manau, kad Australijos piliečiai turi pakankamai daug patirties, kad neteiktų per daug galių parlamentarams ar naujam aukštam valstybės tarnautojui - prezidentui.

Sekant britų šimtmetinę tradiciją, parlamentarai turi teisę nevaržomai kalbėti parlamente, jo pastato ribose. Už savo išreikštas mintis parlamente jie negali būti traukiami atsakomybėn. Būna atveju, kad asmuo, pasiūlyęs smarkiai ižeistas kokių nors parlamentaro teiginių, meta iš šūkį parlamentarui pakartoti tai už parlamento ribų. Už parlamento ribų parlamentarai atsakomybę įstatymams yra visai ta pati, kaip ir visų kitų piliečių. Tad su didele nuostaba skaičiau sausio 22-os "Lietuvos aide", kad kriminaliniu nusikaltimu apkaltintam ir kalėjime sėdinčiam buvusiam Seimo nariui ir ministrui Audriui Butkevičiui ir toliau tebemokama Seimo nario alga... Keistenybių keistenybė.

Australijoje už parlamento ribų parlamentarai atsakomybę įstatymams, kaip ir visi kiti piliečiai. Bet gi už kriminalinius nusikaltimus, padarytus net parlamente, jis gali būti ir būna traukiamas teisėn atsakomybėn. Štai vienas valdančiosios koalicijos parlamentarai, kuris jau penkis sykius buvo išrinktas į federalinį parlamentą apkaltintas, kad neteisingai ar neteisėtai panaudojo jam skirtas kelionių išlaidas. Tada jis viešai pranešė, kad prieš sekančius rinkimus jis savanoriškai iš parlamento pasitrauks. Jei teismas jį rasti kaltu tuo metu, kai jis dar yra parlamento narys, tai jis prarastų

jau užtarnautą gana stambią pensiją. Gi jei jis iš parlamento bus išėjęs, jo pensijai negresia joks pavojus. Tad šiuo atveju buvimas parlamento nariu jo teises, galima sakyti, sumažina, o ne padidina. Ir tai nėra vienintelis panašus atvejis. Atkreipkime dėmesį ir į tai, kad šie parlamentarai neapkalinti nei kyšininkavimu, nei apgaulyste stambiu mastu. Drįstu teigti, kad jiems mesti kaltinimai yra daugiau administracinio pobūdžio, panašūs į nepakankamą sąskaitybą ar aplaidų šių reikalų tvarkymą. Ši atveji miniu ne dėl to, kad jis kuo nors ypatingas, bet tik dėl to, kad jis išryškina kontrastą tarp posovietinės Lietuvos ir "pasaulio ausrėje" ramiai besivysčiusios Australijos santvarkų.

Beje, ir JAV-jose net ir prezidentas nėra apdraustas nuo apkaltinimų paprastais ir, sakyčiau, ne ypač reikšmingais nusikaltimais. Lygiai taip pat, kaip ir kiti piliečiai. Tą amerikietišką spektaklį matome veik kasdieninėse televizijos naujienų laidoose, tiek australiškose, tiek vokiškose, o dar daugiau amerikietiškos. Tad visai keistai nuskamba vos netausio prezidentu Artūro Paulausko pasipiktinimas Lietuvos konstituciniu teismu, kuris nusistatė, kad po naujo prezidento išrinkimo Lietuvos vyriausybė gali teisėtai toliau tęsti savo jau Seimo patvirtintą programą. Keista dar ir tai, kad toks Konstitucinis teismo negerbimas nesukelė pasipiktinimo bangos. Jei Australijoje toks pretendentas i aukštas pareigas parodytų tokią nepagarbą aukščiausiajam teismui, visa žiniasklaida jį taip nupėšiotų, kad iš jo tik plunksnų debesėlis paliktų. O dar reikia prisiminti ir tai, kad Paulauskas jau prieš prezidento rinkimus kalbėjo apie prezidento galių padidinimą. Tik nepasakė, kaip jis tai padarytų, neturėdamas Seime dviejų trečdalių daugumos savo rėmėjų. O tik tokią persvarą turint įmanomas teisėtas Lietuvos konstitucijos keitimais.

Jei jau kalbėti apie konstitucijos keitimą, tai reiktų kalbėti apie jos didesnę apsaugojimą, reikalaujant ne tik seimo didelės daugumos sprendimo, bet dar ir patvirtinimo referendumu. Kaip jau minėjau, konstitucija tai kontraktas tarp krašto piliečių ir jų tarnų - vyriausybės. Tad kodėl nepasiklausti tų piliečių, ar jie sutinka su siūlomais keitimais?

Vilnius žiema

V. Kapočius nuotr.

Brangūs tautiečiai,

Aštuoniasdešimtųjų Lietuvos valstybės atkūrimo metinių proga leiskite perduoti Jums ir Jūsų artimiesiems nuoširdžiausius sveikinimus, palinkėti kuo geriausios kloties ir darnos, dalyvaujant Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimo darbuose.

Dr. Petras Anusas
Lietuvos Respublikos
Generalinis konsulas Niujorke

RUOŠIAMASI NAUJOJO PREZIDENTO INAUGURACIJAI

Vyriausybė ketina iš dalies padengti naujojo Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos išlaidas. Tam iš Vyriausybės rezervo fondo numatoma skirti 116 tūkst. litų.

Vasario 26 dieną Vilniuje rengiamoms V. Adamkaus inauguracijos išlaidoms iš viso reikės 321 tūkst. litų. Valstybės biudžete nebuvo numatyta atskirai skirti lėšų inauguracinėms išlaidoms, todėl visi pinigai turėtų būti skirti iš Prezidentūros reprezentacinių išlaidų.

V. Adamkaus inauguracijos ceremonija prasidės vasario 26-osios vidurdienį neeiliniame Seimo posėdyje, kuriame Prezidentas prisieks. Vėliau Vilniaus arkikatedroje įvyks iškilmingos Mišios už tautos santarvę, o po jų naujajam vyriausiajam ginkluotųjų pajėgų vadui bus prista-

tyta simboliškai atstovaujama šalies kariuomenė. Arkikatedros aikštėje V. Adamkus kreipsis į tautą bei kartu su eiseną ateis į priešais Prezidentūrą esančią S. Daukanto aikštę. Čia numatyta kadenciją baigiančio šalies vadovo rūmų perdavimo ceremonija, Algirdo Brazausko vėliavos nuleidimas ir naujojo Prezidento vėliavos pakėlimas.

Vakare naujasis Prezidentas surengs pirmąjį protokolinį priėmimą, į kurį rinksis diplomatai bei kviestiniai svečiai. Šis priėmimas vienu metu vyks keliose Vilniaus vietose, nes Prezidentūros Baltojoje salėje visi kviestieji netilps. Didžiausias priėmimas numatytas Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose, kur ateis apie 800 kviestinių svečių.

ELTA

APTARĖ UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMUS

Išrinktasis Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus su užsienio reikalų ministru Algirdu Saudargu vasario 10 d. aptarė svarbiausius užsienio politikos klausimus. Be to, aptarta galimybė užsienio reikalų viceministrui Albinui Januškei tapti naujojo Prezidento patarėju užsienio politikos klausimais.

A. Saudargas po susitikimo žurnalistams sakė "su skausmu" išleidžiantis savo pavaduotoją A. Janušką į Prezidentūrą. "Tai tikrai labai patyręs diplomatas, tikras savo reikalo žinovas, profesionalas. Todėl surasti jam pa-

mainą bus nelengva", - teigė ministras.

Tuo pat metu A. Saudargas pabrėžė, kad A. Januškos išėjimas dirbti į Prezidentūrą turi ir gerųjų pusių, "nes smarkiai stiprinama komanda, Prezidentūroje atsakinga už santykius su Užsienio reikalų ministerija".

V. Adamkaus susitikime su A. Saudargu buvo aptarti ir Lietuvos santykiai su Latvija bei Estija. Vasario 12-13 dienomis busimasis Lietuvos vadovas su neoficialiu vizitu lankėsi Rygoje ir Taline.

ELTA

TEISIAMAS SEIMO NARYS "ATSKLEIDŽIA KORTAS"

Vasario 10 dieną, atsakydamas į teismo klausimus, pasikėsinimu sukčiauti stambiu mastu kaltinamas Seimo narys Audrius Butkevičius paneigė savo paties paskleistą "apsauginę" versiją apie neva skolintus pinigus iš "Degos" bendrovės direktoriaus Klemenso Kiršos.

Pasak teisiamo parlamentaro, 1997 metų liepos pradžioje K. Kirša kreipėsi su prašymu sutvarkyti reikalus "Degos" byloje. Tačiau ne toje, kurią tyrė Vilniaus apylinkės prokuratūra, bet JAV, New Yorko teisme. "Mes kalbėjome, kad aš organizuosiu savo pažįstamus, ir jie imsis rengti gynybą K. Kiršai", - sakė A. Butkevičius. Pasak jo, nuolatinuose pokalbiuose buvo mini-

ma būtent ta suma, kurios reikia tokiai gynybai surengti.

A. Butkevičius teigia bendravęs su K. Kirša kaip smulkkaus ir vidutinio verslo gynimo asociacijos prezidentas, nes K. Kirša "turėjo problemų" ir Lietuvoje, ir Rusijoje. Be to, už ankstesnius išiskolinimus A. Butkevičiui ir jo partneriams K. Kirša siūlęs bendrai pirkti naftos tanklaivį ir degalinę Baltarusijoje, o pelną pasidalinti.

"Su ponu Kirša aptarėme daugelį temų, bet jos nieko bendro neturi su mano nusikalstama veikla", - sakė A. Butkevičius. Jis išitinkines, kad dabartinė byla yra Valstybės saugumo departamentu surežisuota provokacija.

ELTA

KAUNE RASTI GINKLAI NEPRIKLAUSĖ KARIUOMENEI

Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius mano, kad vasario 9 d. vakare prie parduo-tuvės "Iki" Kaune rasti ginklai priklauso "nelegalioms struktūroms" bei patikino neturįs informacijos apie tai, jog iš Lietuvos ginklų arsenalų dingio tokio

tipo ginkluotė. Tuo metu Kariuomenės vadas generolas leitenantas Jonas Andriškevičius tvirtina, kad Kaune rasti ginklai niekada nebuvo naudojami nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje.

LA

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ, ESTIJOS RESPUBLIKOS, LATVIJOS RESPUBLIKOS BEI LIETUVOS RESPUBLIKOS

PARTNERYSTĖS CHARTIJA

Preambulė

Jungtinės Amerikos Valstijos, Estijos Respublika, Latvijos Respublika ir Lietuvos Respublika, toliau vadinamos Partneriais:

Pažymėdamos, kad jas vienija taikos ir vis labiau integruotos Europos, kurioje nėra padalijimo linijų, išpažįstama demokratija, teisės viršenybė, laisvoji rinka ir gerbiamos visų žmonių teisės bei pagrindinės laisvės, vizija.

Pripažindamos istorinę gali- mybę sukurti naują Europą, ku- rioje visos valstybės yra sau- gios savo tarptautiniai pripažintų sienų ribose ir kurios gerbia visų transatlantinės bendrijos narių nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą.

Pasiryžusios stiprinti dvišalius santykius ir tuo prisidėti prie naujos Europos kūrimo, taip pat stiprinti visų valstybių saugumą, pertvarkant bei plečiant euro- pinės ir transatlantines instituci- jas.

Išipareigodamos visapusiškai plėtoti žmogaus potencialą tei- singose ir atvirose visuomenėse, besirūpinančiose darnių ir lygia- teisių santykių tarp įvairioms tautinėms ir religinėms grupėms priklausančių žmonių skatini- mu.

Pripažindamos, kad bendra- darbiavimu ir abipusę pagarba grindžiamų santykių plėtra su visomis kitomis regiono valsty- bėmis yra bendras interesas.

Pažymėdamos nuo 1922 metų nuolat palaikomus draugiškus santykius tarp Jungtinių Ameri- kos Valstijų ir Estijos Respubli- kos, Latvijos Respublikos bei Lie- tuvos Respublikos.

Taip pat pažymėdamos, kad Jungtinės Amerikos Valstijos nie- kada nepripažino prievartinio Baltijos šalių inkorporavimo į TSRS 1940 metais, ir netgi laiko, jog jų valstybingumas nenutrū- ko nuo nepriklausomybės sukū- rimo, ir kad Jungtinės Amerikos Valstijos penkis dešimtmečius nuolat skelbė tokią politiką.

Sveikindamos didžiulį Estijos, Latvijos ir Lietuvos išeivių indėlį į Jungtinių Amerikos Valsti- jų daugialypę etninę kultūrą, taip pat tai, kad europinis paveldas, kuriuo praturtėjo Jungtinės Amerikos Valstijos, gavusios in- telektualų, menininkų ir Han- zos pirklių iš Baltijos valstybių indėlį, savo ruožtu prisidėjo prie Europos raidos; pažymėdamos Jungtinių Amerikos Valstijų pili- iečių indėlį į Estijos, Latvijos ir Lietuvos išlaisvinimą ir atkū- rimą.

Aukščiausiu lygiu kaip politi- nius išipareigojimus patvirtina šiuos principus ir tvarką, kuriais vadovausis atskirai ir bendrai siekdamos šioje Chartijoje išdė- stytų tikslų.

Partnerystės principai

Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybė, suverenumas ir teritorinis vientisumas bei sau- gamas yra tikras, gilus ir nuolatinis Jungtinių Amerikos Valsti- jų interesas.

Jungtinės Amerikos Valstijos nuoširdžiai sveikina Estiją, Latvi- ją ir Lietuvą, sėkmingai atgavusias laisvę ir vėl užėmusias teisėtą vietą tarptautinėje bendrijoje.

Jungtinės Amerikos Valstijos gerbia Estijos, Latvijos ir Lie- tuvos žmonių aukas bei patirtus sunkumus atkuriant nepriklausomybę. Jos skatina šių valsty- bių, kaip visateisių transatlan- tinės bendrijos narių, nuolatinės pastangas plėtoti politinius, eko- nominius, saugumo ir sociali- nius ryšius su kitomis valstybė- mis.

Partneriai patvirtina savo iš- pareigojimus teisės viršenybei, kuri yra laisvų ir demokratinių tautų transatlantinės bendrijos pagrindas, ir teisingumo princi- pais besivadovaujančių visuo- menių atsakomybei ginti ir gerbti visų jų teritorijose gyvenančių asmenų žmogaus teises bei pili- tines laisves.

Partneriai pabrėžia bendrą iš- pareigojimą Jungtinių Tautų Chartijoje išdėstytiems princi- pams ir išipareigojimams.

Partneriai patvirtina bendrą iš- pareigojimą laikytis tikslų, prin- cipų ir nuostatų, kurie išdėstyti Helsinkio Baigiamajame Akte ir vėlesniuose Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos (ESBO) dokumentuose, įskaitant Paryžiaus Chartiją ir dokumen- tus, priimtus ESBO aukščiausio- jo lygio susitikime Lisabonoje.

Partneriai garbingai laikysis sa- vo išipareigojimo skatinti ir ger- ti žmogaus teisių normas, iš- dėstytas aukščiau minimuose ESBO dokumentuose ir Visuo- tinėje žmogaus teisių deklaraci- joje. Jie įgyvendins įstatymus, kurie visiškai ir nešališkai gina šias žmogaus teises.

Jungtinės Amerikos Valstijos teigiamai vertina Europos inte- graciją spartinančius Estijos, Lat- vijos ir Lietuvos veiksmus už- mezzant glaudžius bendradarbia- vimo ryšius tarpusavyje ir su

Iš bendradarbiavimo sutarties pasirašymo iškilmų 1998.1.16 priėmimo "Blair House". Nuotraukoje - dalis pasirašymo renginiuose dalyvavusių lietuvių

Partneriai dar kartą patvirtina savo išipareigojimą euroat- lantinės bendrijos valstybių sau- gumo nedalomumo principui, priimtam Helsinkio Baigiamajame Akte, pakartotame ESBO aukščiausiojo lygio susitikimų Budapešte ir Lisabonoje dekl- aracijose, bei įrašytame ESBO Saugumo politinių ir karinių as- pektų elgesio kodekse.

Taip pat Partneriai pripažįsta pagrindinį principą, kuris sufor-

naryste atsakomybę ir pareigas, nustatytas tokių institucijų.

Partneriai sveikina stiprią ir veiklią ESBO, skiriančią savo veiklą demokratiniams instituci- joms, žmogaus teisėms ir pa- grindinėms laisvėms remti. Jie ryžtingai remia ESBO, kaip kon- fliktų ir krizių prevencijos, valdymo bei sprendimo mecha- nizmo vaidmenį.

Estija, Latvija ir Lietuva pat- virtina, kad jų tikslas - tapti visu

ne tik tuo, kad NATO durys tiks atviros naujoms narėms, bet ir tuo, kad pirmosios narėmis tapti pakviestos šalys nebus paskutinės. Nė viena šalis, nepriklausanti NATO, neturi veto teisės priimant Aljanso sprendimus. Jungtinės Amerikos Valstijos pažymi, kad Aljansas yra pasi- rengęs plėsti konsultacijas su vi- somis narystės siekiančiomis ša- limis visais klausimais dėl gali- mos NATO narystės.

Partneriai sveikina Madrido aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatus. Jie remia Aljanso iš- pareigojimą vykdyti atvirų durų politiką ir sveikina Aljanso pripažinimą, kad Baltijos valsty- bės yra NATO narystės siekian- čios šalys. Estija, Latvija ir Lietu- va išipareigoja gilinti glaudžius ryšius su Aljansu, dalyvaudamos Euroatlantinės partnerystės tary- boje, Partnerystės vardan taikos (nukelta į 4 psl.)

Iš JAV-jų ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų bendradarbiavimo sutarties pasirašymo iškilmų, kurios vyko 1998 m. sausio 16-17 d. Washington, D.C. Nuotrauka iš priėmimo "Blair House" po sutarties pasirašymo Baltuosiuose Rūmuose: Latvijos prezidentas - Guntis Ulmanis, Lietuvos - Algirdas Brazauskas, Estijos - Lennart Meri ir JAV viceprezidentas - Al Gore

kaimynais, taip pat skatinant regioninį bendradarbiavimą, da- lyvaujant tokiuose forumuose kaip Baltijos Asamblėja, Baltijos Ministrų Taryba ir Baltijos Jūros Valstybių Taryba.

Manydamos, kad geros kaimy- nystės santykiai yra transat- lantinės bendrijos bendro sau- gumo ir stabilumo pagrindas, Estija, Latvija ir Lietuva patviri- na savo ryžtą toliau plėtoti dviša- lius ryšius tarpusavyje ir su kai- myninėmis valstybėmis.

Partneriai stiprins pastangas įtvirtinti saugumą, gerovę ir sta- bilitumą regione. Siekdami gilinti Baltijos valstybių integraciją į transatlantines ir europines in- stitucijas, skatindami bendradar- biavimą saugumo ir gynybos sri- tyse bei plėtodami Estijos, Latvi- jos ir Lietuvos ekonomiką, Part- neriai remsis toliau išdėstytomis nuostatomis.

Išipareigojimai integracijos srityje

Partneriai, remdamiesi bendra nedalomos ir laisvos Europos vizija, skelbia, kad bendras jų tikslas yra visiškai Estijos, Latvi- jos ir Lietuvos integracija į Euro- pos ir transatlantines politines, ekonomines, saugumo ir gyny- bines institucijas. Europa nebus visai saugi, jeigu nebus saugios Estija, Latvija ir Lietuva.

muluotas ESBO Elgesio normų kodekse ir pakartotas vėlesnių ESBO aukščiausiojo lygio susi- tikimų deklaracijose, kad kiekvie- na valstybė turi neatimamą teisę į individualią ir kolektyvinę sa- vigyną bei teisę laisvai pasirinkti savo saugumo kūrimo priemo- nes, įskaitant sutarčių dėl Aljan- so sudarymą.

Partneriai pritaria gyvybiškai svarbiam vaidmeniui, kurį atlie- ka daugelis viena kitą papil- dančių institucijų ir struktūrų, įskaitant ESBO, Europos Sąjungą (ES), Vakarų Europos Sąjungą (VES), Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją (NATO), Euroat- lantinės Partnerystės Tarybą (EAPT), Europos Tarybą (ET) ir Baltijos Jūros Valstybių Tarybą (BJVT), siekiant bendro Partnerių tikslo - integruotos, saugios ir nepadalytos Europos.

Jie įsitikinę, kad nepriklausoi- mai nuo istorinių ar geografinių veiksmų tokios institucijos turi būti atviros visoms Europos de- mokratijoms, pareiškusiomis no- rą ir pajėgiančioms priimti su

europinių ir transatlantinių in- stitucijų, įskaitant ES ir NATO, visateisėmis narėmis.

Jungtinės Amerikos Valstijos pažymi, kad jos visada palaikė ES plėtrą, patvirtina, kad ES yra viena pagrindinių naujos Euro- pos institucijų, ir skelbia, kad stipresnė, platesnė ir atvira ES yra pajėgi toliau plėtoti visos Europos saugumą ir gerovę.

Partneriai įsitikinę, kad NATO plėtra padidins Jungtinių Ame- rikos Valstijų, Kanados ir visų Europos šalių, įskaitant tų valstybių, kurios dar nėra pakvies- tos tapti narėmis arba kurios šiuo metu nėra suinteresuotos naryste, saugumą.

Jungtinės Amerikos Valstijos sveikina Estijos, Latvijos ir Lie- tuvos siekius ir remia jų pastan- gas įstoti į NATO. Jos patvirtina savo nuomone, kad NATO part- neriai gali tapti nariais, kai kiekviena narystės siekianti ša- lis įrodys, jog yra pajėgi ir nori prisijungti su naryste susijusius išipareigojimus bei atsakomybę, ir kai NATO nutars, kad šių valstybių įstojimas padės Europos stabilumui ir Aljanso strategi- niams interesams.

Jungtinės Amerikos Valstijos pakartoja savo nuomone, kad NATO plėtra yra nuolat vykstan- tasis procesas. Jos laukia būsi- mų plėtimusi ir yra įsitikinusias

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisi- niuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpi- namas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido- tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direkto- rius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kop- lyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezy, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENITĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

Paremdami lietuvišką spaudą, jūs remiate lietuvių Amerikoje

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Gundymai duona ir politika

Politika mums yra tiek pat neapsieinama, kaip ir duona. Duona palaikoma atskiros asmens gyvybės, o politika - visos grupės arba bendruomenės. Kadangi žmogus vienai vienas sunkiai begali išsilaikyti, kaip Robinsonas negyvenamoje saloje, tai turėdamas gausiai duonos, jis vegetuotų, o ne gyventų. Tikram žmogiškam gyvenimui reikia bendruomenės, o mažesnei ar didesnei bendruomenei reikia tvarkos. Pastangos tą tvarką kurti, išlaikyti ir jai vadovauti yra politika.

Be politikos bendruomeninis žmonių gyvenimas būtų neįmanomas, o tuo pačiu būtų neįmanoma atskiram žmogui ką gero pasiekti ir savo gyvenimą pasilengvinti. Jis neišvengiamai turi gyventi visuomenėje, tad neišvengiamai yra susijęs su politika. Gi vienokia ar kitokia politika žymia dalimi apsprendžia jo duoną.

Duonos ir politikos artimą ryšį parodo taip pat du Kristaus gundymai, primenami gavėnios pradžioje. Gundytojo norėta, kad žmonėms būtų gausiai patiekta duonos - išdaiginta iš dykumos akmenų; ir taip pat įtaigota, kad valdžia, susijusi su politika, būtų imama be pagarbos ir nusilenkimo Dievui: nusilenk man ir aš tau visa duosiu - visas žemės karalystes, visas žmonių bendruomenes. Pirmoji pagunda kišo mintį žmogų padaryti sotų be jokio triūso, antroji - palenkti jį valdžiai, kuri būtų ne iš Dievo. Kadangi darbas, kuriuo apsirūpinama duona, yra kartu žmogaus atgaila ir malda, tai jis negalėjo būti atleistas nuo lemties valgyti duoną savo veido prakaitu; ir kadangi žmogus visa savo būtybę priklauso Dievui, tai ir aukščiausioji valdžia negali kam kitam priklausyti.

Kristus abiem atvejams davė išpėjimus: viena, žmogus gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo burnos; antra, aukščiausia pagarba ir tarnavimas priklauso visų tvarinių Viešpačiui.

Gundymas rūpintis vien tikta duona, ir dar tokiu būdu, kad vienas jos turėtų per saiką, o kitam trūktų, veda į grubų materializmą ir artimo meilės paneigimą. Kristus atvejų atvejais yra pabrėžęs, kad būtų aprūpinami ir tie, kurie patys negali duonos pasitiekti. Tai yra pareiga ne tik atskiros asmens, bet ir bendruomenės - jos politikos. Tačiau yra ir materialistinė politika.

Tokia politika turi dvi piktas žymes: viena, ji siekia žmones padaryti priklausomus tikrai nuo duonos, suimdama ją į savo kontrolę, kad galėtų visus diktatoriškai valdyti, antra, savo diktatūrą padaro stabu, versdama jam lenktis ir tarnauti: nusilenk ir aš visa tau duosiu. Politika pasukama ne žmonėms gera daryti ir jų gyvenimą lengvinti, bet žmones slėgti. Ji praranda tada savo paskirtį ir idealą.

Kiekvienos politikos idealas yra parūpinti kuo didesniai žmonių skaičiui kuo daugiau gero: tos pačios duonos ir viso to, kas žmogui išlaiko žmogumi. Čia priklauso ir laisvė, ir kūryba, ir tikėjimas. Nėra politikos uždavinys tuos žmonių dvasios siekimus lamdyti ar slopinti, bet juos skatinti ir paremti. Kur priešingai daroma, ten politinė valdžia pasiima daugiau teisių, negu jai priklauso.

Valdžia, sakoma, yra iš Dievo, bet vyriausybė sudaro žmonės. Jie veda politiką, kuri gali būti priešinga patiems Dievo įstatymams. Dėl to gundymas politika nėra mažesnis, kaip duona. Gundoma eiti tokios politikos keliu, kuri nepasižymi teisingu valdymu. Gerai valdyti reiškia pačiam susivaldyti.

I. ir A. Vakselių išleistuvės K. Židiny

Paulius Jurkus

Irena ir Aleksandras Vakseliai iš Vokietijos, iš pabėgėlių (DP) stovyklos Augsburgėje, į Ameriką atvyko 1949 m. ir apsigyveno Brooklynje. Dabar gyvena Rich-

meninę veiklą, palinkėti gražių saulėtų dienų, kad galėtų poilsiauti, meškerioti, žaisti golfą.

Minėtų organizacijų atstovai sudarė jungtinį komitetą, kuriam vadovavo Pranas Gvildys. Komitetas ir surengė šias gražias

kulinarija išpūdinga ir dėmesio verta!

Paskaita

Visai programai vadovavo Pranas Gvildys. Pačioj pradžioj buvo Kęstučio Čerkeliūno paskaita

Išleistuvėse vaišių metu: Aleksandras Vakselis, vyskupas Paulius Baltakis, OFM, Irena Vakselienė

Albinos Žumbakienės nuotr.

mond Hill, NY. Aleksandras Vakselis čia ištraukė į plačią visuomeninę veiklą. Pradėjo nuo sporto, nuo Lietuvių Atletų klubo, ir veikė: Lietuvių Bendruomenėje, VLIKe, Tautos Fonde, Kultūros Židinio statybos komitete, Lietuvių karių Ramovėje, Tautinėje sąjungoje, organizavo seimus, kongresus, sporto šventes, minėjimus, parodas, sutikimus, išleistuves, paskaitas, atstovavo lietuviams tarptautiniuose sąjūdžiuose. Emigranto gyvenimą įprasmino didele visuomenine veikla, garsindamas Lietuvos vardą.

Dabar jis pensininkas, pasitraukęs iš didžiųjų veiklos barų. Dukrai Irenai su vyru Dariūm apsigyvenus St. Petersburgėje, FL, ir Vakseliai nusprendė ten keltis. Jau čia pardavė namą, Floridoj nusipirko kitą. Belieka sutvarkyti baigiamuosius pirkimo-paradavimo popierius. Su pavasario paukščiais ir jie iš čia išskris.

Suorganizuotos išleistuvės

Kelių organizacijų vadovybė - Lietuvių Atletų Klubas, LB New Yorko apygarda, Tautos Fondas ir Kultūros Židinio administracija sumanė surengti jiems išleistuves, padėkoti už didelę visu-

omeninę veiklą, palinkėti gražių saulėtų dienų, kad galėtų poilsiauti, meškerioti, žaisti golfą. Minėtų organizacijų atstovai sudarė jungtinį komitetą, kuriam vadovavo Pranas Gvildys. Komitetas ir surengė šias gražias

apie Aleksandro Vakselio gyvenimą ir jo plačią veiklą. Žurnalistas Kęstutis Čerkeliūnas pasižymi kruopščiu tikslumu, precizija - kruopščiai surinkti ir surikiuoti visi duomenys, datos, vietovių vardai. Taupiai vartoja žodžius ir glaustus sakinius. Nesileidžia į tuščias pagyras, bet jo darbo stilius, jo tvarka yra pats didžiausias pagyrimas ir tam asmeniui, apie kurį jis kalba, ir jam pačiam.

Pradėjęs nuo A. Vakselio gimimo, per Jurbarko gimnaziją, per Karo mokyklą, tarnybą 4-tame artilerijos pulke Plungėje, kur vedė Ireną Tonaite, gimnazijos direktoriaus dukterį, per Švenčionis, Alytų, Vokietiją jis atvedė iki mūsų dienų, suminėdamas ir tiksliai nusakydamas visą jo visuomeninę veiklą.

Toks pasakojimo būdas pareikalauja daug laiko, kantrybės. Visa tai turi Kęstutis Čerkeliūnas. Todėl ir šios paskaitos buvo miela klausytis.

Pirmieji linkėjimai

Po paskaitos pradėtos atsisveikinimo kalbos. Pirmasis kalbėjo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Jie ilgus metus drauge dirbo, statydami Kultūros Židinį, besirūpin-

dami kitais reikalais, poilsiaudami drauge meškeriojo.

Turėjo atsisveikinti ir ambasadorius Anicetas Simutis su ponija, bet jie paskambino ir pranešė, kad atvykti negali: jam atsitiko nelaimė - susižeidė ranką.

Toliau trumpom kalbom atsisveikino Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Anusas, LB NY apygardos pirmininkas Kęstutis Bileris, Tautos Fondo valdybos vardu -

Algis Vedeckas, Tautos Fondo tarybos vardu vietoj Jono Vilgalio - Jurgis Valaitis.

Prasideda vaišės

Čia nutrauktos kalbos ir buvo pradėtos vaišės. Gražią invokaciją, apjungdamas laiką ir vietą, sukalbėjo vysk. P. Baltakis, OFM. Pakeltos šampano taures su linkėjimais, sugiedota "Ilgiausių metų". Tada kilo publika ir ėjo prie valgio stalų, patys rinkosi ką tik norėjo. Iš tokios daugybės nebuvo lengva išsiriškinti. Reikėjo bent kelis kartus eiti. O tokia daugybė, ir vis įvairūs, gardūs valgiai...

Tiesiami linkėjimai - atsisveikinimai

Kavos metu buvo tęsiamos atsisveikinimo kalbos. Kultūros Židinio vadovybės vardu kalbėjo Vida Jankauskienė, Lietuvių Atletų Klubo pirmininkas Juozas Milukas, ALTo New Yorko skyriaus - Vacys Steponis, Žuvaltojų ir medžiotojų klubo vardu Vytautas Alksninis, Julius Veblaitis, žentas Dariūs Slavinskis, karių ramovėnų vardu - Jonas Klivėčka, šaulių kuopos - Algis Jankauskas, Tautinės Sąjungos - dr. Giedrė Kumpikaitė, (nukelta į 8 psl.)

GELBĖJIMO PARADOKSAI

Nechama Tec

1

Tiek pat netikėta, kiek ir intriguojanti antisemitų, gelbėjusių žydus, tema dažnai kartojasi holokausto literatūroje. Vis dėlto susidomėjimas ja dar nesulaukė kruopštaus ir sistemingo tyrimo. Pamatiniai klausimai tebėra nenagrinėti: kas šie pagalbininkai antisemitai? Kokiu mastu jie dalyvavo gelbėjime? Ką reiškia, kai žydus gelbsti antisemitai ir kokie veiksniai daro įtaką tokiam elgesiui?

Tarp antisemitų lenku, užstočiusių žydus, dažnai minimas Leono Nowodworskio vardas. Prieš karą, būdamas Advokatų Tarybos dekanas, jis rėmė žydų išstūmimą iš teisininkų profesijos. Nowodworskis buvo kilęs iš aukštesniosios klasės šeimos. Jis irgi buvo įtakingas bei aktyvus Nacionalinės Demokratinės partijos (Endecja, arba SN), pasižymėjusios stipriomis antisemitinėmis nuotaikomis, narys. Tačiau karo metu, nepaisydamas savo atviros antisemitizmo, jis atsisakė varyti žydus iš advokatūros, pranešdamas naciams, jog lenkai išspręs "žydų klausimą" vėliau, laisvoje Lenkijoje. Už šį nepaklusnumą jis buvo uždarytas į kalėjimą.

Panašiai nutiko ir pagarsėjusiam dvasininkui monsinjorui Marcellui Godlewskiui, kuris, būdamas nacionalistinių pažiūrų, stipriai rėmė tautinius demokratų. Dauguma jo pamokslų ir raštų buvo pilni išpuolių prieš žydus.

Naciams okupavus Lenkiją, įvyko drastiška Godlewskio elgesio permaina. Jis ėmė bendrauti su žydais iš Varšuvos geto, patarnaudavo dvasinėms reikmėms tų, kurie atsivertė į katalikybę. Kai reikėdavo labiau apčiuopiamos pagalbos, jis nesirinkdavo tarp žydų ir atsivertėlių. Jis suorganizavo valgyklą, kurioje buvo maitinami

vargšai, nepaisant jų tikybės. Trokšdamas padėti, Godlewskis labiausiai rūpinosi žydų vaikų likimu. Vienus jis pamaitindavo, kitiems surasdavo prieglobstį uždraustame krikščionių pasaulyje - vienuolynuose ir katalikiškuose našlaitynuose.

Svarbu į šią unikalią situaciją pažiūrėti iš tam tikros perspektyvos. Gelbėtojo antisemito atvejis, nors, be abejonės, žavintis, yra ir nepaprastai retas. Tiek literatūroje, tiek archyvinėje medžiagoje kaskart pasirodo vis tie patys keli vardai.

Tačiau kad ir kokie reti atrodė šie gelbėtojai antisemitai, kokie bruožai juos vienija ir kas juos paskatino rizikuoti gyvybe dėl persekiojamų žydų?

Iš tų lenkų, kuriuos tiesiogiai apklausiau, du priklausė antisemitikai politinei partijai. Prieš karą abu jie nedvejodami reikė savo pažiūras ir buvo laikomi atvirais antisemitais. Marekas Dunskis, gerai žinomas rašytojas, antižydiškas pažiūras skleidė savo straipsniuose. Konservatyvus ir uolus katalikas, jis labai nepalankiai vertino žydų buvimą Lenkijoje, bet tai jam netrukė šiuos gelbėti. Aukštas Turto departamento valdininkas, jis apsiėmė neteisėtai apgyvendinti žydų vaikus našlaitynuose ir vienuolynuose, pasirašinėdamas įsakymus jiems priimti. Dunsio dėka buvo išgelbėta 500 žydų vaikų.

Nors Dunskis ir rizikavo gyvybe, tačiau niekad nebuvo atsiskęs antisemitinių pažiūrų ir vertybių. Kai jo sykį paklausiau, ką Lenkijai davė žydų dingimas, Dunskis pasakė, kad praeityje žydai kliudė šalies vienybei, o dabar Lenkija esanti etniškai vienybėje. Nors jis pats veikiau padėjo žydams negu kenkė, jo supratimu, žydų nebuvimas buvo teigiamas poslinkis.

Hela Horska irgi buvo žinoma visuomenėje. Ji ir jos vyras gydytojas priklausė antisemitikai Nacionalinei Demokratinei partijai ir abu buvo uolūs katalikai. Nepaisant to, jie išgelbėjo keturiolika žydų ir teikė laikiną pagalbą daugybei kitų. Helos Horskos požiūris į žydus išliko stulbinamai neigiamas. Jos nuomone, pokarinis Lenkijos antisemitizmas ir 1968-ųjų antižydiškas valymas įvyko dėl "politinių priežasčių". Spaudžiama atsakyti tiksliau, ji pateikė antisemitiską atsakymą: "Izraeliui reikėjo kareivių ir jis norėjo, kad Lenkijos žydai emigruotų. Todėl patys žydai sukūrė Lenkijoje antižydišką pro-

pagandą, kuri savo ruožtu išgausdino žydus ir privertė juos palikti Izraelį. Iš tikrųjų, vos tik atvykę į Izraelį, jie pajuto jam neapykantą".

Horska net kaltino žydus dėl savo asmeninės tragedijos. Jos sūnus, jaunas gydytojas, norėjo stažuotis užsienyje ir pasirinko Izraelį. Iš pradžių jam buvo pasiūlyta vienintelė vieta vėžio tyrimų laboratorijoje. Horska buvo įsitikinusi, kad būtent dėl šio darbo jo organizme sumažėjo baltųjų kraujo kūnelių. "Jeigu žydai jam būtų pasiūlę vietą kitoje medicinos šakoje, jis būtų likęs sveikas. Tad galiausiai žydai kalti dėl jo silpnos sveikatos".

Horska karčiai nusiskundė ir dėl jos išgelbėtų žydų nedėkingumo. Nepaisant to, ji sutiko duoti man adresą Davido Rodmano, vienintelio iš išgelbėtųjų, kuris palaikė ryšius su ja.

Priešingai Horskos požiūriui, Rodmanas buvo pačios geriausios nuomonės apie savo gelbėtojus, nors ir žinojo apie jų antisemitizmą. Davidas pabrėžė, kad jų antisemitizmas nesikirtė su jų stipria atjauta: "Kartą Hela Horska ir aš žiūrėjome pro langą, kaip naciai vykdė bausmę žydams. Kol aš susigaudžiau, kas įvyko, ji parpuolė žemėn ir apalpo... Kartais ji grįždavo namo ir raudodavo dėl žydų. Ji sukosi be paliovos, stengdamasi kur nors įkurdinti žydų vaikus, ji pamiršdavo net pavalgyti, taip buvo įsitraukusi į pagalbos darbą.

Kurį laiką jų namai buvo lyg tranzitinė stotis. Kas tik ateidavo, gaudavo maisto, pinigų ir prieglobstį bent vienai nakčiai. Kartais ji kur nors itaisydavo vaiką, o kitą dieną žmonės sugrąžindavo atgal, nes kas nors galėjo atpažinti. Kiti tiesiog persigalvodavo. Bet ji nenuleisdavo rankų. Ji ir vėl stengdavosi ji kur nors įtaisyti... Horskiai jautė, kad žydų buvimas Lenkijoje buvo socialinė ir ekonominė problema, bet jie niekad nesvajojo ją spręsti, naikinant žydus. Jie buvo labai gerbiami savo bendruomenėje. Kiek žinau, visi jų draugai buvo antisemitai. Labai abejoju, ar kuris nors iš jų draugų būtų bent pirštą pajudinęs dėl žydo. Aš juos gerai pažinojau. Abejoju, ar kuris iš jų kiek nors padėjo. Išties sunkiausias dalykas lenkui buvo pagelbėti žydai. Jis beveik turėjo išsinerinti iš savo kailio".

Kone visi gelbėtojai antisemitai, pakliuvę į mano akiratį, turėjo nemažai bendrų bruožų. Jie buvo uolūs katalikai, tvirti nacionalistai, pasižymėję intelektualinėje ir socialinėje srityse. Tai, kad jie

(nukelta į 4 psl.)

■ Į Gruzijos prezidento Eduardo Ševardnadzės gyvybę pasikėsinta vasario 9 d. vakarą. E. Ševardnadzės bei jį lydinčių asmenų automobilius Gruzijos sostinėje Tbilisye iš automatinių ginklų ir granatsvaidžių apšaudė maždaug 15 užpuolikų. Per pasikėsinimą vienas prezidento asmens sargybinis žuvo vietoje, vienas nuo sužeidimų mirė ligoninėje ir dar trys buvo sužeisti. Nušautas ir vienas užpuolikas. E. Ševardnadzė liko gyvas, nes važiuojo šarvuotame automobilyje. "Mercedes" markės automobilį Gruzijos prezidentui padovanojo Vokietijos vyriausybė po pirmojo pasikėsinimo į E. Ševardnadzę 1995 metais. Į Gruzijos vadovo "Mercedes" pataikė trys granatos ir daugybė kulku. Šarvuotasis automobilis apdegė.

■ Švedijos vyriausybė leido tiekti šalies armijos naudotą ginkluotę Baltijos valstybėms. Tai vasario 10 d. interviu Švedijos radijui pareiškė užsienio reikalų ministrė Lena Hjelm Walen. Pasak Švedijos ministrės, omenyje turima ginkluotė, kurios negalima naudoti per karines operacijas. Į Baltijos šalims skiriamą "paketa" įeina savaeigiai artilerijos pabūklai, šarvuotieji transporteriai, prieštankiniai ginklai ir zenitinės patrankos. "Mes ketiname parduoti naudotą techniką priimtinomis kainomis", - patikslino Švedijos užsienio reikalų ministrė. Dalis ginklų bus perduota nemokamai.

■ Nobelio institutas Osle gavo 130 nominacijų 1998 metų taikos premijai skirti. Šių metų Nobelio taikos premiją siūloma įteikti 100 asmenų ir 30 organizacijų. Norvegijos Nobelio institutas sprendimą dėl laureato priims spalio mėnesį, t. y. praėjus devyniems mėnesiams po termino kandidatūroms pateikti pabaigos.

Žiemos rytmetis Vilniaus studentų miestelyje

V. Kapočiaus nuotr.

JAV įvykdyta mirties bausmė moteriai sukrėtė Europą

Vasario 3 d. Jungtinėse Valstijose už nužudymą nuteistai mirti Karlai Faye Tucker buvo įvykdyta mirties bausmė. 38 metų nuteistajai buvo suleista trijų cheminių medžiagų injekcija: pirmoji ją užmigdė, antroji sustabdė kvėpavimą, trečioji - sustabdė širdies plakimą.

K. F. Tucker tapo pirmąja Texas valstijoje mirtimi nubausta moterimi po XIX amžiaus pilietinio karo.

K. F. Tucker buvo nuteista dėl dviejų žmonių nužudymo sunkinančiomis aplinkybėmis. Buvusi prostitutė, apsvaigusi nuo narkotikų ir alkoholio, per išlaužimą Houston, TX, kirtikliu nužudė du žmones. Nusikaltimo bendrininkas mirė kalėjime.

Nuteistoji mirė praėjus aštuonioms minutėms, kai į jos ranką buvo sušvirkštas mirtinų chemikalų mišinys. Bausmės Hantsville kalėjime metu K. F. Tucker gulėjo prižiūrimi diržais prie kryžiaus formos stalo.

"Aš dabar susitiksiu su Jėzumi", - pareiškė ji, gavusi paskutinio žodžio teisę, pranešė egzekuciją stebėjęs vietos televizijos žurnalistas.

K. F. Tucker byla sulaukė tarptautinio atgarsio dėl nuteistosios lyties ir jos religinio atsišvietimo mirtininkų kameroje. Dovanoti malonę nuteistajai prašė popiežius Jonas Paulius II, Europos Parlamentas; žmogaus teisių gynimo organizacijos ir net vienos iš K. F. Tucker aukų brolis Ronald Carlson.

Europos Parlamentas nedelsdamas pasmerkė Texas egzekuciją.

K. F. Tucker advokatai kovojo iki paskutinės akimirkos, norėdami bent atidėti mirties bausmės vykdymą. Jie apeliacijas pateikė JAV aukščiausiam teismui, kuris paskutinę akimirka jas atmetė. Likus keletui valandų iki bausmės įvykdymo, Texas gubernatorius George W. Bush (nukelta į 7 psl.)

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ, ESTIJOS RESPUBLIKOS, LATVIJOS RESPUBLIKOS BEI LIETUVOS RESPUBLIKOS

PARTNERYSTĖS CHARTIJA

(atkelta iš 2 psl.)

programoje ir intensyvaus dialogo procese.

Partneriai pabrėžia savo suinteresuotumą demokratiška stabilia Rusijos plėtra ir remia stiprėjusius NATO ir Rusijos ryšius, kurie yra vienas svarbiausių naujos ir taikos Europos bendros vizijos elementų. Jie sveikina NATO ir Rusijos pasirašytą Santykių pagrindų aktą bei NATO ir Ukrainos chartiją, padedančius užtikrinti tolesnį Europos saugumą.

Bendradarbiavimas saugumo srityje

Partneriai, jei vienas jų nuspręs, kad iškilo grėsmė arba pavojus jo teritoriniam vientisumui, nepriklausomybei ar saugumui, konsultuosius tarpusavyje ir su kitomis šalimis. Partneriai šioms konsultacijoms naudos dvišalius ir daugiašalius mechanizmus.

Jungtinės Amerikos Valstijos sveikina ir vertina Estijos, Latvijos bei Lietuvos indėlį Europos saugumą, kurį jos įnešė, taikiai atkurdamas savo šalių nepriklausomybę ir aktyviai dalyvaudamos Partnerystės vardan taikos programoje. Jungtinės Amerikos Valstijos taip pat sveikina jų indėlį IFOR, SFOR ir kitas tarptautines taikos palaikymo misijas.

Remdamosi esamu savo šalių gynybos ministerijų ir ginkluotųjų pajėgų bendradarbiavimu, Jungtinės Amerikos Valstijos remia Estijos, Latvijos ir Lietuvos pastangas patenkinti teisėtus jų gynybinius poreikius, įskaitant reikiamą ir gebančių bendrai veikti karinių pajėgų plėtrą.

Partneriai sveikina Baltijos saugumo paramos grupės (BALTSEA), kaip veiksmingos institucijos, koordinuojančios tarptautinę paramą saugumo srityje Estijos, Latvijos ir Lietuvos gynybinėms pajėgoms, įsteigimą.

Partneriai toliau bendradarbiaus vystydami ir plėsdami gynybines iniciatyvas: Baltijos taikos palaikymo batalioną (BALT-BAT), Baltijos eskadrą (BALTRON) ir Baltijos oro erdvės kon-

trolės režimą (BaltNet). Jos aiškiai liudija apie praktinį bendradarbiavimą, didinantį Estijos, Latvijos ir Lietuvos bei transatlantinės bendrijos bendrą saugumą.

Partneriai pareiškia ketinimą toliau abipusiškai naudingai bendradarbiauti karinėje srityje ir numato reguliariai konsultuotis veikiančioje Gynybinių ir karinių ryšių dvišalėje darbo grupėje.

Bendradarbiavimas ekonomikos srityje

Partneriai išpareigoja toliau vadovautis laisvosios rinkos mechanizmais - geriausia priemone žmonių materialiniams poreikiams tenkinti.

Jungtinės Amerikos Valstijos teigiamai vertina Baltijos Partnerių padarytą pažangą vykdančią bei plėtojančią ekonomikos reformą ir pereinančią prie laisvosios rinkos ekonomikos.

Estija, Latvija ir Lietuva pabrėžia ketinančios didinti savo ekonominę integraciją į Europos ir pasaulio ekonomiką, vadovaudamosi laisvo žmonių, prekių, kapitalo ir paslaugų judėjimo principu.

Estija, Latvija ir Lietuva išpareigoja toliau vykdyti ir rinką orientuotas ekonomikos reformas ir yra pasiryžusios siekti visiškos integracijos į pasaulines ekonomikos struktūras, tokias kaip Pasaulinė prekybos organizacija (PPO), kartu sudarant sąlygas sklandžiai įstoti į Europos Sąjungą.

Atsižvelgdamos į šį tikslą, Jungtinės Amerikos Valstijos Estijai, Latvijai ir Lietuvai stengsis padėti tam tikromis komercinėmis sąlygomis integruotis į pasaulinę ekonomiką ir atitinkamas tarptautines ekonomikos organizacijas, ypač PPO bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO).

Partneriai dirbs individualiai ir kartu savo šalyse kurdami tarptautinėms investicijoms palankias teises ir finansines sąlygas. Estija, Latvija ir Lietuva sveikina JAV investicijas į savo šalių ekonomiką.

Partneriai toliau sieks plėtoti

abipusiškai naudingus ekonominius santykius, remdamiesi lygybės ir nediskriminavimo principais, kurs tokiame bendradarbiavimui būtinas sąlygas.

Partneriai reguliariai konsultuosius dėl tolesnės bendradarbiavimo plėtros ir reguliariai įvertins pažangą ekonomikos plėtros, prekybos, investicijų ir kitose susijusiose srityse. Tokioms konsultacijoms bus pirmininkaujama atitinkamai aukštu lygiu.

Pripažindami, kad kovoti su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu reikia daugiašalių pastangų, Partneriai susitaria visapusiškai bendradarbiauti kovoję su šia grėsme pasaulio ekonomikai ir politiniam stabilumui. Estija, Latvija ir Lietuva išpareigoja ir toliau plėtoti šios srities įstatymų bazę ir gerinti tokių įstatymų įgyvendinimą, stiprinant teisingą ir gerai veikiančią teisminę sistemą.

JAV ir Baltijos šalių santykiai

Siekdami visų šių bendrų tikslų, Partneriai, remdamiesi bendra draugystės ir bendradarbiavimo istorija, iškilmingai patvirtina savo išpareigojimą tęsti plačią Baltijos ir Amerikos partnerystę XXI amžiuje.

Partneriai mano, kad jų partnerystė politikos, ekonomikos, saugumo, gynybos, kultūros ir aplinkos apsaugos srityse prisideda prie ryšių tarp jų žmonių stiprinimo ir palengvina Estijos, Latvijos ir Lietuvos visišką integraciją į europines ir transatlantines struktūras.

Siekdami toliau stiprinti šiuos ryšius, Partneriai įsteigs Partnerystės komisiją bendrų pastangų vertinimui, kurioje bus pirmininkaujama atitinkamai aukštu lygiu. Tokia komisija susitiks kartą per metus arba tiek, kiek reikės, kad įvertintų Partnerystės aspektus, dvišalių konsultacijų ekonomikos, kariniais ir kitais klausimais rezultatus bei pasiektą pažangą, įgyvendinant šios Chartijos tikslus.

Siekdami geriau atspindėti Europos ir transatlantinės politinės bei saugumo aplinkos pokyčius, pasirašiusieji Partneriai išpareigoja reguliariai peržiūrėti šią sutartį aukščiausiu lygiu.

GELBĖJIMO PARADOKSAI

(atkelta iš 3 psl.)

gelbėjo žydus, nė kiek nepakeitė jų antisemitinių pažiūrų. Atrodė taip, tarytum šie antisemitiški jausmai ir vertybės kurį laiką pasitraukė į šalį, bet liko nepaliejami. Kaip šie bendri bruožai ir modeliai siejasi su žydų gelbėjimu?

Dunkskis ir Horska savo pagalbą žydams aiškino religiniais terminais. Dunkskis kalbėjo: "Mano motyvacija kilo iš religinių įsitikinimų. Aš tai dariau kaip krikščionis. Tiesiog negalima buvo leisti žmogui mirti... Reikėjo padaryti tai, kas turėjo būti padaryta... Ką padariau, padariau kaip geras katalikas". Šiek tiek kitais žodžiais, tačiau iš esmės taip pat jam pritarė Horska: "Esu labai religinga ir tikiu, kad pasaulis tapo toks šiurpus, toks žiaurus, jog kai mums reikės atsiskaityti Dievo akivaizdoje, teks paminti ir kelis gerus poelgius iš šio pragaro žemėje. Kas nors turėjo padėti šiems persekiojamiems žydams! Va, jie ir pasiliko pas mus".

Tiesą sakant, tiek Dunkskis, tiek Horska yra buvę geri katalikai ir iki karo. Iki karo jų religiniai įsitikinimai, užuot sukludę jiems diskriminuoti žydus, galėjo prisidėti prie jų antisemitizmo. Religija pati savaime nepaaiškina perėjimo nuo smerkimo prie globos. Veikia, darbuodamiesi žydų labui, šie antisemitai reagavo į nacių terorą. Tačiau gali būti, kad jų katalikiška savastis paskatino jautriau reaguoti ir suvokti nacių nusikaltimus.

Kai kurie iš mano apklaustųjų stengėsi paaiškinti, kaip uolūs katalikai, kurie buvo ir antisemitai, galiausiai ėmė globoti žydus. Gelbėtoja Janka Polanska turėjo palyginti nedaug antižydiškų nuostatų. Kaip patriotei, jai rūpėjo Lenkijos įvaizdis ir ji troško parodyti, kad jos tėvynainiai priešinosi nacių vykdomiems žydų persekiojimams. Kad paremtų savo pažiūras, ji kalbėjo apie antisemitus gelbėtojus, kurių vien jau buvimas, jos manymu, rodė, jog iš esmės lenkai smerkė žydų naikinimą.

Polanska pacitavo savo bičiulio, garsaus gydytojo antisemito, kuris gelbėjo žydus, žodžius. Jo paaiškinimas irgi buvo susijęs su religinėmis paskatomis: "Kai pamačiau, kaip vokiečiai užsiplūdavo žydus, kaip jie juos spaudė, kai aplinkui pamačiau visur mirstančius ir mirusius žydus, tada pagalvojau, kad krikščionybė yra bevėrė, tada įsitikinau, jog privalau išgelbėti, ką tik galiu". Šis žmogus vokiečius laikė nežmoniškai žiauriai ir jautė, kad palaikydamas antisemi-

tizmą jis netiesiogiai prisideda prie nacių žvėriškumo: "Taigi, kad atgautų bent dalį savo žmoniškumo, jis privalėjo gelbėti žydus, jis turėjo pasiaukoti dėl jų".

Felicija Zapolska, gelbėtoja, kuri atvirai kalbėjo apie savo nusivylimą žydais, ne visai atitiko antisemito apibrėžimą. Kalbėdama apie pagalbininkus antisemitus, ji irgi suvokė jų veiksmus religine prasme: "Jų išgyvenimai buvo katalikiški: "Štai aš laikiau žydą žemesne būtybe. Aš buvau antisemitas, galbūt elgiausi neteisingai jų atžvilgiu ir todėl privalau už tai mokėti. Kaip nors privalau panaikinti šią nuodėmę". Būtent šia giliai katalikiška prasme jie mėgino atpirkti savo nusikaltimus. Aš sumokėsiu už šią nuodėmę, už tai, kad žmogišką būtybę laikiau kažkuo žemesniu".

Boleslawas Twardy dar tiksliau susieja šią antisemitų pagalbą žydams su jų religiniu auklėjimu: "Katalikiškame auklėjime yra kai ko, kas verčia žmogų peržiūrėti savo poziciją - iš naujo apsparstyti, ar jis nedaro nuodėmės. Mąstančiam katalikui kraupus, pats žiauriausias, nuožmiai kraugeriškas elgesys su žydais buvo nuodėmė... ir sukrėtimas. Iki tol jie nesuprato, kur gali nuvesti antižydiškas nusiteikimas. Supratę jo padarinius, jie susimąstė apie savo poziciją. Staiga jie suvokė, kad per savo antisemitizmą jie galėjo prisidėti prie to, kas visiškai kirtosi su jų pamatiniais religiniais įsitikinimais. Taip norėdami sušvelninti savo kaltę, jie ėmė gelbėti žydus. Tai nutiko daugeliui katalikų ir daugeliui mano draugų. Jie samprotavo šitaip: "aš dalyvavau darant bloga. Privalau ištrinti tai, ką padariau. Vienintelis būdas, kuriuo galiu tikėtis tai ištrinti, yra pagalba žydams".

Toli gražu ne kiekvienas aiškino antisemitų gelbėtojų elgesį religiniais terminais, bent jau ne įprastine religine prasme. Kai kurie nuo religinių motyvacijų perėjo į abstraktesnį moralinį lygmenį, laikydamiesi požiūrio, kad netiesiogiai ir simboliškai bet kokio antisemitizmo rūšis, taip pat ir juji, galėjo prisidėti prie nacių vykdomo žydų naikinimo. Paprastas klausimas, kurį uždavė antisemitiškausi nusiteikusi moteris, padėjusi žydams, rodo, kaip kai kurie iš jų suvokė tą situaciją: "Kas galėjo nusipėti, kad antisemitizmas nuves į masines žudynes?" Jinai buvo įsitikinusi, kad po karo antisemitizmas bus uždraustas įstatymu.

Dunkskis savo asmenišką pagalbą aiškino religine prasme, tačiau samprotavo, kad kitus galėjo pastūmėti besikeičiančios sąlygos Lenkijoje: "Karas privertė žmones užsiimti savistaba. Taikos metu vienas sakosi nekenčiąs kito dėl to, kad šis turįs ilgą nosį arba jo šneka kitioniška. Karo metu žmonės linkę tai pamiršti. Jie ima žvelgti į daug

esmingesnius dalykus. Jie ima suvokti asmenį kaip žmogišką būtybę. Tas pats nutiko ir žydams. Juos imta suvokti ne kaip žydus, bet kaip žmogiškas esybes. Tikrai karas mums parodė, kad anapus visų skirtubių ir viso šio svetimumo mes esame tokie patys... Tai buvo bendros kovos klausimas. Visi mes jautėmės priklausant tai pačiai grupei".

Ewa Anielska, užstudavusi žydus iki karo ir per jį, antisemitų gelbėtojų veiksmus aiškino panašiai: "1939 metų karas buvo siaubinga tragedija visiems lenkams, bailsus sukrėtimas. Visi lenkai, tarp jų ir vidutiniai, patyrė bailsų nusivylimą, ir netgi aš, kuri buvau socialistė, taigi opozicijoje vyriausybei, aš irgi skaudžiai nusivyliau mūsų vadų elgesiu. Visas mus supantis pasaulis subyrėjo per penkias dienas. Mes visi daug išgyvenome. Galbūt po visų šių sukrėtimų lenkai suvokė, kad jų mintys apie gyvenimą, apie visus dalykus ir vertybes turi būti peržiūretos. Aš nesakau, kad per karą lenkai liovėsi būti antisemitais. Aš tik noriu pasakyti, kad jie greičiausiai suprato, jog jų ideologija ir įsitikinimai neturi poveikio. Karas buvo smūgis, o su juo atėjo ir savųjų įsitikinimų peržiūrinėjimas.

Žinote, kai aš buvau Pawiako kalėjime, ten mūsų visų laukė mirtis. Kasdien penktą valandą ryto keikdamiesi ir šūkaudami gestapininkai įeidavo į mūsų kameras su pavardžių sąrašu ir kai kuriuos išsivedavo. Kitiems mano kameros bendrams buvo daug blogiau, negu man. Gestapas kankino jų vaikus jų pačių akivaizdoje, kad išgautų iš jų paslaptis. Mus visus apėmė jausmas, jog esame nereikšmingi ir išvis niekas nebesvarbu. Šios šiurpios tragedijos akivaizdoje mes tapome geresni. Mes tarsi pasidarėme viena šeima. Taip galėjo nutikti ir kai kuriems krikščionims antisemitams. Galbūt jie pajuto, kad atsidūrė panašioje padėtyje kaip žydai ir kad tai tebuvo laiko klausimas. Šis jausmas, kartu su abejonėmis ir senųjų vertybių perkainojimu, galėjo pastūmėti juos ištiesti pagalbos ranką".

Davidas Rodmanas labai panašiai vertina priežastis, kodėl antisemitikai nusiteikė žmonės pagalbė žydams: "Jų veiksmus įkvėpė labai aukštos moralinės vertybės. Matote, aš negaliu sakyti, kad jie mums padėjo dėl asmeniškų priežasčių, kad mes jiems patikome. Jie stengėsi padėti bet kam. Kartą gydytojas važiuavo traukiniu. Į jo kupė įėjo vokiečių karininkas, sakydamas: "stokis, tu lenkiška kiau!ė". Gydytojas, garbingas pilietis, turėjo atsistoti ir išeiti. Jis tikriausiai suvokė, galbūt prisiminė, kad iki karo Lenkijoje taip buvo elgiama su žydais. Veikiausiai jis suprato, kad tai, kas dabar daroma žydams, vėliau gali nutikti ir jiems.

(bus daugiau)

Bernardas Brazdžionis

B E N A M I Ų M A L D A

Viešpatie, kai Tu paukščiui lizdą krauni,
Kur tėvų tėvai jį pūkeliais puošė
Ir skambėjo jų giesmės sidabrinės
Džiaugsmui Tavajam.

Viešpatie, tai Tu trapią sraigę saugai,
Kad nedužtų jos mažasis namelis,
Ir pro rudenį ir pro šaltą žiemą
Gyvą pravedęs.

Vesk ir mus namo, kur kapai senolių,
Kur piliakalnių aukštos pušys ošia,
Vesk ir mus tenai, Baltijos pakrantėn,
Viešpatie geras.

Čia sudžiūsim mes, ilgesy paskendę,
Ir nerus vaikų gintarinio žiedo,
Mėlynų linų ir baltųjų drobių
Dyvino rašto.

Netekęs čionai Nemunas gėlėtas,
Neliūliuos Neris Vilniaus miesto bokštais
Ir neoš dainų savanorių žygio
Juodosios girios.

Kas pavasarį grįžta ten kregždutė,
Ir kas dieną ten grįžta mintys mūsų -
Vesk greičiau namo mūs našlaitę širdį
Tėviškės žemėn.

Vesk greičiau namo, kur Maironis šaukia
Ir kur Vaižganto žemės žingsniai ilsis,
Vesk ir mus tenai, į tėvų Ramovę,
Viešpatie geras.

Langas

V. Kelero nuotr.

Adomas Mickevičius ir lietuvių dainos

Mieczysław Jackiewicz

Adomas Mickevičius lietuvių kalbos, rodos, nemokėjo, bet lietuvių tautosaka jam nebuvo svetima. Yra neabejotinų priedaidų, kad genialusis poetas išvertė į lenkų kalbą seną lietuvių dainą "Apie Kėstučio žirgą", kurią įtraukė į savo poemos "Gražina" "Melodies Polonaises. Album lyrique", išleistame Paryžiuje 1833 metais.

Pasak Adomo Mickevičiaus, "minčių iš lietuviškų dainų" jis yra paėmęs ir kelioms savo baladėms, kai kurias jų citavo "Pone Tade". Studijų metais ir vėliau, iki 1824 metų, lietuvių liaudies dainos ne kartą pavairindavo filomatų vakarėlius ir susirinkimus. Adomo vardinėms 1819 metais Jan Czezoet paruošė keletą liaudies dainų, viena jų buvo dainuojama "lietuvių tarpe".

Dainą "Kėstučio žirgeliui" su Wojciccho Sowinsio sukurta mazurkos melodija, nurodant, jog tai Mickevičiaus vertimas, randame šio muziko albume "Melodies Polonaises. Album lyrique", išleistame Paryžiuje 1833 metais.

Pasak Adomo Mickevičiaus, "minčių iš lietuviškų dainų" jis yra paėmęs ir kelioms savo baladėms, kai kurias jų citavo "Pone Tade". Studijų metais ir vėliau, iki 1824 metų, lietuvių liaudies dainos ne kartą pavairindavo filomatų vakarėlius ir susirinkimus. Adomo vardinėms 1819 metais Jan Czezoet paruošė keletą liaudies dainų, viena jų buvo dainuojama "lietuvių tarpe".

Dar 1823 metais Franciszekas Grzymala literatūrinio žurnalo "Astreja" (1821-1825) trečiame tome pabrėžė, kad "lietuvių liaudies ir paribio tautų dainos, padavimai ir net prietarai sudaro svarbiausią jo (Mickevičiaus - M.J.) poezijos pagrindą. Nori jis sukurti liaudies poeziją, ir čia turtinga lietuvių mitologija, gausūs tos tautos giesmių ir

Vytautas Kubilius

Poetas,
kroves
laisvės
kraitį

Nelaisvėje pranyksta tautos valią reiškiančios valstybinės institucijos ir politinės partijos. Nelaisvėje pražysta tik poezija. Nebyliai tautai ji darosi reikalinga kaip "saulė, duona, vanduo".

Bernardo Brazdžionio žodžiai "Šaukiu aš tautą GPU užguitą/ Ir blaškoma it rudenio lapus" skambėjo kaip tautos likimo formulė, kuri lydėjo lietuvių visais žiaurios istorijos vingiais iki pat Sibiro lagerių.

Bernardas Brazdžionis priklausė poetų kartai, kuri savo akimis regėjo pirmosios Lietuvos nepriklausomybės aušrą, kuri subrendo ir atsiskleidė laisvos tautos ir laisvos valstybės žemėje. Ši karta, deja, turėjo dalyvauti ir tos valstybės pakasynose, apimta neviltingas ir deginančios pasipriešinimo ugnies. Ji negalėjo susitaikyti su tautinės valstybės žūtimi. Ji pasirinko savarankiškos tremties kelią į Vakarus ar priverstinės tremties kelią į Rytus, bet neišsivadė tikėjimo: okupacija nenumarins tautos, ir ji vis tiek atkurs savo valstybę. B. Brazdžionis yra ryškiausias šios kartos balsas, gal net paminclinis simbolis.

Skaitydami išeivijos politikų atsiminimus matom, kaip atkakliai, tik pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, belstasi į Vakarų politikų duris Paryžiuje, Londone, Stockholme, Washingtono (realizuokite Atlanto chartą Baltijos šalyse), kaip metai po metų išstisus dešimtmečius buvo siuntinėjami memorandumai, ruošiamos protesto demonstracijos, aiškinama Lietuvos byla įvairiuose forumuose Europoje, Afrikoje, Azijoje. B. Brazdžionio žodis buvo visų šitų akcijų palydovas, skatintojas ir moralinis pagrindėjas. Poetas vienas pirmųjų paskelbė: "Žus visam pasauliui komuna". Jis piktai kaltino Jungtines Tautas, kurios nė karto neprotestavo dėl bolševizmo vykdyto tautų genocido. Jis kūrė supolingą tautos martirologiją, rašydamas apie Sibiro platybėse išbarstytus lietuvių kapus. Tautos likimas poetui buvo ir liko pagrindinis būties klausimas. Kai nebėra valstybės, galinčios apginti tautos egzistenciją, poetinis žodis lieka paskutinis gynybos forpostas. B. Brazdžionis ištikimai budėjo tame forposte iki pat nepriklausomybės atkūrimo.

B. Brazdžionio poetiniam žodyje tėvynės likimas atsiveria kaip almantis žaidas. Tos žaidos neprisidengia ir nenutildo Amerikos dangoraižiai ir Floridos palmių šnaresys. Išpareigojimas kalbėti pavergtos tautos vardu

suteikia didžiulį moralinės ir emocinės jėgos potencialą. Poeto ir tautos tapatybė tampa lemtingu kūrybos principu. "Kai tu verkei, ir aš verčiau parpuoles, / kai tu meldeisi, ir aš kartu mel-džiaus", - rašo poetas. Jis jautėsi esąs tautos pranašas:

Ir iškėliau rankas aš į dangų -
Pilnos rankos prikrito

žvaigždžių!

Ir jas jums dalinu,

broliai brangūs, -

Jums dainuoju, ką amžius

girdžiu.

B. Brazdžionis - tautos likimo pranašas - žino, kad istorijos viešpats yra Dievas, kuris įžengia į istoriją gelbėti engiamųjų ir sutramdyti engėjų. Dievas ne-leis numarinti ji mylinčios tautos. Dievas yra teisingumas, ir jis ne-leis viešpatauti šėtoniškam blogiui. Todėl B. Brazdžionio lyrika kupina į viltį, teisingumą ir laisvę besiveržiančios vidinės jėgos, kuri nesidavė sueižėjama ilgų dešimtmečių nežinios ir netikrumo. B. Brazdžionio prigimtyje glūdėjo veržlaus temperamenta, valingos jėgos pradmenys, kurie tragiškoje istorinėje situacijoje iškilo į pirmąjį planą ir igijo aukščiausią įtampą. Jo poetinis balsas atlaikė "fortissime" gaidas, nepalūždamas ir neišsekdamas. Tokio plataus ir galingo registro balsas - vienintelis XX a. lietuvių literatūroje.

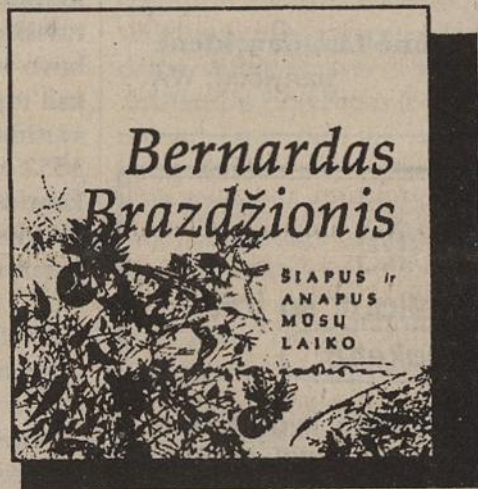
Aš vis mąstau, kur glūdi B. Brazdžionio poezijos jėgos paslaptis. Kaip ir J. Aistis, A. Miškinis, S. Nėris, K. Inciūra, jis paveldėjo dainiškąsios lietuvių lyrikos melodinę ritmiką, emocingą gamtovaizdžio plastiką, iš folkloro šaltinių kylantį žodžio lengvumą ir harmoniją. O kartu jis suteikė tam žodžiui aštrų ir valingą judesį, direktyvinį toną, energingą šuoliuojančių vaizdų polėkį. Vietoj melancholiško gležnumo ir karčios ironijos grimasų jis įtvirtino teigiančiąją jėgą, kuri netrupa ir nesugniužta. Lietuvių poezija, kaip ir visa literatūra, buvo negailestingai priplakta prie gyvenamos istorinės valandos. Jo eilėraštis taip pat atsidadė tos istorijos siaubui, kuris išgyvenamas kaip apokaliptiškas ženklas. Prieškarinė B. Brazdžionio lyrika, skelbianti, kad užges elektra Londone, Maskvoje ir Kaune, "patamsy tautos nematys tautos", gali būti suvokiama kaip ryškiausias katastrofismo srovės balsas Lietuvoje. O kartu čia aiškūs tikėjimai, kad Dievas neišsivadą pasaulio, kad tautai negali būti atimta laisvė, kad už kenčiančio žmogaus sielvartų ir nelaimių stovi Biblija kaip paguodos ir stiprybės šaltinis. Tokiu būdu į B. Brazdžionio žodį suteka daugybė srovių - tautos istorija ir

religija, neviltingas, protesto šaukšmas ir ateities vizija. Visa tai išplečia jo poetinės išraiškos apimtį ir gelmę. Jo poetinis žodis niekada nejuokė, kad būtų išsekę jį maitinančios gyslos - tautos kančia, laisvės viltis, dieviškoji pasaulio tvarka.

J. Aistis, poeto draugas, įtikinėjo, kad sulaukus 40 metų poetui reikia pereiti į kitus žanrus. V. Sirijos Gira taip pat sakė: reikia laiku suvokti, kada nebetinki sportui, meilei ir eilėms.

-o-

B. Brazdžionis - poetinio ilgai amžiškumo fenomenas. Naujausia knyga "Šiapus ir anapus mūsų laiko" stebina kūrybiniu gaivališkumu. Su kokia šoklia jaunatviška energija tebejudą žodis griežuose posmuose. Kaip lengvai grojama aliteracijomis ("Ir po Nilo lėlių galvų mėlynų"), koks skardus frazės poetiškumas ("kaip nevienodai visi Dievo valandas le-sam"). Pagaliau kaip godžiai poetinis žodis sugeria į save įvairiausių kalbinę medžiagą, pradedant Mažvydo ir Brekūno eilutėmis, baigiant "kompiuteriu". O svarbiausia, kad ir šioje knygoje, kaip ir kitose, jis yra ne praeities, o dabarties poetas, atidžiai stebis ir išgyvenąs viską, kas vyksta Lietuvoje. Kaip tiksliai pagauta mūsų būsena pirmaisiais atgautos nepriklausomybės metais tokiais žodžiais: "Po Sekminių euforijos kritę giliai į apatiją juoda". Šioje knygoje yra tiesiog puikių chrestomatinių eilėraščių - "Vėlinių veliumas",

"Balto jazmino posmai", "Vie-nintelė", "Kur išeina gentys ir tautos", "Takas į Emaus" - kurie įeis į poeto lyrikos rinkines bei antologijas. Tai nėra papirų eilėraščių sanauka. Per visą knygą išlaikytas vientisas judėjimas, viską apimanti ir jungianti giluminė dvasinė struktūra. Pasakojimą apie devyniasdešimties metų jubiliejų švenčiantį B. Brazdžionį norėčiau baigti viena šios knygos citata, kuri, man rodos, ryškiausiai nusako poeto kelią ir jo reikšmę mūsų kultūrai bei mūsų likimui:

Kryžkelėj mums teko
Pilgrimaus eiti,
Svetimur tėvynei
Krauti laisvės kraitį.

**Kalba,
pasakyta VDU, Kaune,
jubiliejiname
B. Brazdžionio
vakare
1997 m. birželio
4 dieną.**

"Dienovidis"

- **Viešnagės į Lietuvą** iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Baltimorės, atvyko vienas žymiausių lietuvių poetų Alfonsas Nyka-Niliūnas. Vasario 13-ąją sostinėje jam įteikta Nacionalinė kultūros ir meno premija. Apdovanojimas A. Nykai-Niliūnui paskirtas už Lietuvoje išleistą rinktinę "Eilėraščiai" bei straipsnių rinkinį "Temos ir variacijos".

- **Literatūrinio "Metų" žurnalo redakcija** paskelbė Adomo Mickevičiaus poezijos vertimų konkursą. Jis skiriamas artimais su Lietuva susijusio literatūros klasiko 200-osioms gimimo metinėms.

- **Taikomosios dailės galerijoje** Vilniuje vasario 10 d. atidaryta vaikų sukurto žaislų paroda "Lėlių paradas". Tradicinė agentūros "Visos Lietuvos vaikų" paroda, iki šiol rengta vaikus globojančios agentūros būstinėje, šiemet pirmą kartą pristatoma sostinės centre įsikūrusioje "tikroje" parodų salėje.

- **Ketinama sujungti** Berlyno baletu trupes. Berlyno regioninė kultūros ministerija ketina sujungti tris svarbiausias Vokietijos sostinės baletu trupes, veikiančias "Deutsche Oper", "Staatsoper" ir "Komische Oper" teatruose. Pagal sumanymą iš trijų trupių turėtų būti formuojamos dvi - modernaus ir klasikinio baletu.

- **Prancūzų kritikos prizai** už 1997 metus buvo paskirti vasario 4 d. Tėvyninėje kategorijoje šį prizą pelnę prancūzų režisieriaus Alain Resnais filmas "Pažįstama daina", užsienio kategorijoje - Takeshi Kitano "Hana-Bi". Pastarasis kūrinyje prieš tris savaites užsienio filmų kategorijoje nominuotas ir "Cesariui".

- **Lietuvių tautodailininkė Simona Marija Kurklytė** Anykščių rajone eksponavo savo dekoratyvinį šiaudinių verpsčių bei kitų stilizuotų buities atributų rinkinį "Paskutinį sekmaadienį: Adomas dar be levos". Jos šiaudinių lankstinių formų įvairovė bei išskirtinį novatoriškumą neseniai žurnale "Zusem am Susen" itin gerai įvertino pripažintas vokiečių taikomojo meno kritikas Algieris Dockgerty, kuris, beje, šiuo metu gyvena Klaipėdoje. Dailininkė yra pakviesta ir žada dalyvauti tradicinėje folklorinio meno bienalėje "Afrikos Levas '98".

- **Paryžiuje** įteikti klasikinės ir džiazo muzikos prizai "Victoires" ("Pergalės"). Geriausiu dirigentu pripažintas Tulūzos ir Drezdeno orkestrų dirigentas, solo vokalistu - amerikietis džiazo dainininkas Dee Dee Bridgewater.

- **Paryžiaus** raudonųjų žibintų rajone esančiame Cléchy bulvare atidarytas Erotinio meno muziejus. Jame eksponuojama ir keleto senovės kultūrų meno objektų, ir šiuolaikiniai kūrinių, pvz., žinomo 70 metų anglų menininko Davido Russello paveikslai ir skulptūros. Kita kolekcijos puošmena - 32 metų kroatų Davoro Vrankiciaus piešiniai. "Henri Cartier-Bressonas: europiečiai". Joje pateikiamas žymaus fotografo kūrybinis žvilgsnis į senojo žemyno gyventojų raidą nuo ketvirtitojo iki aštuntojo dešimtmečio.

- **Lietuvos melomanai** sulaukė dovanos - pirmojo mėnesinio Lietuvos muzikų draugijos leidinio "Muzikos barai".

legendų šaltiniai jam didžiai padeda".

Iki ašarų poetą sujaudino lietuvių liaudies daina, kurią 1828 metų vasario mėnesį vakarėlyje pas ponus Kozłowskius išgirdo Cyprian Dackiewicz ir tikriausiai A. Mickevičius, kadangi tuo metu Maskvoje jie kartu gyveno ir pas tuos pačius šeimininkus valgydavo pietus. Štai ką jis tuo metu parašė laiške Marijai Szymanowskai: "Vakar pietavome pas Kozłowskius... buvo dainuojama... Bet kai išgirdau dainuojant lietuviškai, suvirpėjo širdis ir kvapą krūtinėje užgniaužė.

Taigi, jeigu šakelė, nuo tėvų žemės atplėsta, gyvena misdama svetimais syvais tolimam pasaulio pakraštyje, geibi ir nežalia, persodinta po gimtuoju dangumi, ji atsigauja ir pražysta, ir nors lietuviškai nesuprantu, bet širdis nujaucia, o siela atpažįsta, kas sava".

Iš Marijos Szymanowskos laiško, rašyto Mickevičiui, kai jis jau buvo išvykęs iš Rusijos, t. y. 1829 m. gegužės mėnesį, sužinome, jog poetas išmokė pianistę ir kompozitorę negirdėtos lietuvių dainos, kuriai ji pritaikė melodiją. Išvardijusi keletą pasta-

ruoju metu parašytų savo muzikinių kompozicijų, Szymanowska paminėjo "lietuvišką dainelę, kurios mane išmokėte ir kurią aš dažnai groju, kartais apsiaverkiu, nedainuoju".

Pasak Władysłavo Belzos, 1829 m. birželio mėnesį per vieną priėmimą Berlyne Mickevičius fortepijonu grojo "vienu pirštu iš klausos lietuviškų dainų melodijas".

Władysław Mickiewicz, poeto sūnus, 1908 metais leidinyje "Przegląd Biblioteczny" aprašydamas A. Mickevičiaus muziejų (nukelta į 6 psl.)

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiamieji,

laiško proga noriu paminėti, kad lietuviškoje spaudoje retkarčiais pastebiu Kryžiaus kalno paveikslą, kuris dažnai man primena mano apsilankymą jame, paragindamas mano svajones pavadinti ji:

KRYŽIŲ KALNAS TĖVYNĖJE

Klajodama jo įvairiais takeliais
spėliojau, kurie iš jų primena padėką,
sulauktą iš dangaus?
Arba, su kuriais žmogus šaukiasi pagalbos
iš skausmo, sielvarto ar
gyvenimo sunkaus?..

Kryžių kalne pasijunti,
kad jame tu nesi vienas...
kad tavę gaubia kažkokia
neatspėta Dieviškoji paslaptis...
Ir kad visi tie kryžiai,
be jokių šaknų tame kalnelyje "išaugę",
yra žmonių gyvenimo dalis...

Kryžių kalnas primena
ir Kristaus kančią,
mirštant jam ant kryžiaus
už nuodėmes žmogaus...
Savo mirties atminimą
paskirdamas dangiškam Tvėrėjui,
kuris su savo sūnais
mirties ženklą laimina pasaulį
iš Dangaus...

Linkiu sėkmės ir geros sveikatos visiems "Darbininko" bendradarbiams!

Bronė Liaudanskienė
Stanwood, WA

Adomas Mickevičius ir lietuvių dainos

(atkelta iš 5 psl.)

Paryžiuje, priminė, jog muziejuje yra Marijos Goreckos, poeto dukters, padovanotas "vienintelis žinomas lietuviškas Mickevičiaus autografas". Wladyslaw Mickiewicz tada taip pat rašė, jog "Mickevičius mėgo klausytis seno savo bičiulio Korylskio, kuris padainuodavo jam lietuvių liaudies dainų. Kartą dėl kažkokios dainos kilo ginčas. Mickevičius paėmė plunksną ir brūkštelėjo ant popieriaus vieną pamirštą posmą".

Perskaitęs šią informaciją, Michailas Brenšteinas, žinomas Vilniaus lituanistas ir senųjų lietuviškų spaudinių kolekcionierius, parašė Wladyslawui Mickiewiczui laišką prašydamas atsiųsti poeto užrašytos lietuvių dainos fotokopiją. Vėliau Brenšteinas rašė: "Mano prašomas, genialiojo poeto sūnus 1921 metų liepos 12 d. laiške iš Paryžiaus malonėjo atsiųsti tokių papildomų žinių: "Buvodavo pas šviesaus atminimo mano tėvą Korylskis, kuris vakarais su juo žaidavo šachmatais, o kartais dainuodavo lenkų ir lietuvių liaudies dainas. Kartą, dainuojant lietuvių dainą, šviesaus atminimo mano tėvas nutraukė jį, atkreipdamas dėmesį, kad vieną posmą kartoją netiksliai ir tą patiesą čia pat užrašė. Mano sesuo (Marija Gorecka) tą popieriaus skiautėlę išsaugojo, bet nei ji, nei aš nežinome, ar šviesaus atminimo mūsų tėvas mokėjo lietuviškai, ar ne. Posmas, kurį jis buvo įsiminęs lietuviškai, rodo, kad toji kalba jam nebuvo visai svetima. Tai atsitiko 1851 ar 1852 metais". Su laišku W. Mickiewicz atsiuntė dvi rankraščio fotografijas. Iš viso poeto ranka parašyta tryliką eilučių:

Ejk Tatuszeli i bytiu darża
Tinaj saldej migosi
bis
Wieielis puti, bitelis huże
Oužolelis subavos.
bis
Tinaj saldei migoie
bis
Atjo žalnieros par lauka,

O musu niera kam isz joti.
Tatuszys senas, brolelis jaunas
O musu niera kam isz joti.
Eh warneli, jođ warneli isz
szwecios szalelis,
Parneszk muna tu kaulelius
I muna seseli.

Michailas Brenšteinas, nuodugnai išanalizavęs A. Mickevičiaus parašytą tekstą, padarė išvadą, kad tai "trys trijų įvairių dainų fragmentai, o būtent: 1-5 eilutės sudaro pirmą fragmentą, 6-9 eilutės - antrą ir 10-13 eilutės - trečią. Tie fragmentai yra lietuvių dainų nuotrupos, ir itin įdomu, kad, kaip garantavo (1921 m.) šiandien geriausias lietuvių dainų žinovas, Kauno universiteto prof. Mykolas Biržiška, tai lig šiol nežinomi variantai".

Pasak Michailo Brenšteino, Mickevičiaus užrašytų dainų fragmentai gali būti paimti iš žinomų lietuvių liaudies dainų: "Dukryte mano, jaunoji mano", "Visi broliukai vaiskan išjojo" ir "Tu varneli, juodsparneli".

Prisiminkime, kas buvo tasai Korylskis, kuris Mickevičiui dainuodavo lietuvių dainas. Ludmilas Korylskis (1780 (?) - 1857) buvo kilęs iš Žemaitijos, anksčiau jo pavardė buvo Kobeckis, bet su Trakų karaimais Kobeckiais neturėjo nieko bendra. Mirus tėvui, nežinia kodėl pakeitė savo tikrąją pavardę ir pasivadino Korylskiu. Mokėsi Kauno gimnazijoje, studijavo Vilniaus universitete. Apie 1820 metus išvyko į Varšuvą, kur bandė gauti profesoriaus vietą universitete, o nepavykus ėmė verstis privačia mokytojo praktika. Lapkričio sukilimo metu tarnavo Varšuvoje, miesto artilerijoje. Po sukilimo numalšinimo emigravo. Austrijoje buvo pakliuvęs į kalėjimą, paskui išvyko į Šveicariją, galiausiai apsigyveno Paryžiuje. Čia, kaip žinome, bičiuliausi su Mickevičiumi, čia ir mirė.

Taigi lietuvių liaudies kūryba, panašiai kaip ir baltarusių, lenkų poetui nebuvo svetima. Žinoma, kad temų savo baladėms ir lyrikai genialusis poetas sėmėsi iš gražių, paprastų ir nuoširdžių

liaudies dainų, su kuriomis praleido vaikystę, "kaimišką, angeliką", ir jaunystę, "pompatišką ir kvailą".

Gatvės prekiautoja

V. KAPOČIAUS NUOT.

Gersi vandenį - nesirgsi vėžiu

Karo medicinos akademijos Peterburge specialistai tvirtina, kad surado būdą, kaip sumažinti riziką susirgti vėžiu.

Tam reikia, teigia jie, gerti vandenį, bet nepaprastą, o esantį vadi-

namajame Gdovo vandens horizonte. Šis vanduo yra po Peterburgu apie 200 metrų gylyje. Vanduo, teigia specialistai, ne tik kliudo paprastiems augliams virsti piktybiniais, bet ir stabdo pačių vėžinių ląstelių dauginimąsi.

LA

NY - VILNIUS - NY

\$444 plus mokesčiai

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>
E-mail: VYT TOURS EARTHLINK.NET

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

FEBRUARY PICK-UP SCHEDULE

February 16	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
February 18	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
February 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
February 21	Brooklyn, NY	11-12 noon

For more information call 914-258-5133

718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$350

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIJOS SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.
PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkis, Kielį, Rygą, Vilnių, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburg, Stockholm ir Reykjavik.

SKRISKITE | SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA. Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. NAUJOVĖ - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaivių (schooner) plaukėte iš Stockholm į Kopenhagą arba atgal. Pamatykite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami ERIKUI (UNIONTOURS) tel. 212 - 683 9500 arba 800-451-9511.

UIONTOURS

245 Fifth Ave.
New York, NY 10016

Tel. 212 683 9500 800 451 9511 Fax: 212 683 9511

Internet: <http://www.uniontours.com>
E-mail: travel@uniontours.com

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

žiemą ir pavasarį, skrisdami į

Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius
ir keliones laivu į Karibų salas,
Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370

(201) 947-2189

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minutę
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

FEBRUARY-MARCH PICK-UP SCHEDULE*

Brooklyn, NY	Feb. 21	12-4 PM
Lowell, MA	Feb. 27	12-1 PM
Lawrence, MA	Feb. 27	2-3 PM
Nashua, NH	Feb. 27	4-5 PM
Worcester, MA	Feb. 28	12-3 PM
Athol, MA	Mar. 2	4:30-5:30 PM
Kennebunkport, ME	Mar. 3	12-1 PM
Centerville, MA	Mar. 4	3-5 PM
Brockton, MA	Mar. 5	3-5:30 PM
Waterbury, CT	Mar. 7	9:30-11 AM
Hartford, CT	Mar. 7	12-2 PM
Norwood, MA	Mar. 9	5:30-6:30 PM
Putnam, CT	Mar. 11	1-2:30 PM
Providence, RI	Mar. 11	4-6 PM
Albany, NY	Mar. 12	7-8 PM
Binghamton, NY	Mar. 13	9-10:30 AM
Scranton, PA	Mar. 13	12-1:30 PM
Frackville, PA	Mar. 13	4:30-5:30 PM
Philadelphia, PA	Mar. 14	9:30-11:30 AM
Brooklyn, NY	Mar. 14	2-5 PM
Bridgeport, CT	Mar. 14	7-8 PM

*EASTER CONTAINER TO LITHUANIA

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

LITUANIJOS FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

**14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (708) 257-1616
Fax.: (708) 257-1647**

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1997 m. gruodžio mėn.

1 x \$5 - Vaitėnas dr. Mykolas atm. įn., \$115.
1 x \$6 - Prel. Kazimieras Šaulys atm. įn., \$3,106.
7 x \$10 - Abariūs Mykolas ir Onutė, \$100; Barčas Antanas ir Elena, \$210; Jonaitienė Izabelė, \$133; Končius Robertas, \$10; Kreivėnas Narcizas ir Olga, \$110; Petravičius Vygandas ir Olga, \$150; Žižniauskienė Elzbieta, \$110.

1 x \$15 - Levanas Stasė, \$415.
3 x \$20 - Jankauskaitė Zina, \$30; Selenis Vladas (miręs) ir Bronė, \$840; Švedas Jonas atm. įn.: Deveikis M., \$120.

6 x \$25 - Bray Bertulytė Ina, \$150; Bublys Algimantas, \$255; Keblys Kęstutis ir Vitalija, \$625; Kolupaila prof. Steponas ir Kolupailienė Janina atm. įn.: Kolupailaitė Eugenija, \$1,800; Prunskis Prel. Juozas, \$625; Veliuonienė Mikalina atm. įn.: Skudžinskas Algirdas ir Eva, \$25.

8 x \$50 - Barnet Will ir Elena, \$50; Draugelis Arūnas ir Irena, \$1,500; Dunajewski Naokaitė dr. Alicija, \$260; Griškienė Aldona, \$365; Krasauskas kun. Rapolas, \$250; Laniauskas Rimantas J., \$300; Rutelionienė Julija atm. įn.: Rutelionis Vytautas, \$200; Vienužis dr. Rimas atm.: Lukas Jonas \$1,250.

1 x \$70 - Miliauskas Petras ir Stasė, \$400.
1 x \$75 - Gimbutas dr. Jurgis, \$575.
1 x \$85 - Drukteinis dr. Edmundas atm. įn.: Rimavičius A. \$40, Whitaker J. & M., \$25, Hohl R., \$20, \$1,600.

25 x \$100 - Anonis Vytautas ir Danutė, \$3,200; Bartkus Tadas, \$100; Bliudnikas Petras atm. įn.: Bliudnikienė Stefa, \$700; Budelskis Zigmąs atm. 11-tų mirties metinių progą: Budelskienė Eugenija, \$1,300; Druseikis Algimantas, \$2,100; Dubinskas dr. Viktoras, \$3,500; Gedgaudas Mindaugas ir Violeta, \$1,594; Jatulis Izidorius atm. įn.: Jatulis Mindaugas, \$700; Ječius Kęstutis ir Dalia, \$1,300; Karaitis Algirdas (miręs) ir Viktorija, \$900; Kiznis Jonas atm.: įm. Šimoliūnas Saulius, \$400; Končius Arnoldas ir Rūta, \$100; Laucis dr. Augustinas ir Marija, \$1,200; Laukys Eduardas ir Danutė, \$250; Muliolis Algirdas ir Amanda, \$1,100; Ošlapas Raimundas ir Regina, \$600; Palionis Tadas ir Gailutė, \$600; Paskus Raymond E., \$1,750; Pažerūnas Juozas ir Eugenija, \$300; Raišys dr. Vladas atm. įn.: Raišys Vidmantas ir M. Nijolė, \$600; Rimkus Juozas ir Marija atm. įn.: Zvirzdienė Zita, \$700; Šileikis-Hood Laima, \$200. Širmėnas Kazys atm.: Grayson Vida, \$690; Skirgaudas Maria, \$510; Vaikutis Vytautas ir Stefa, \$900.

1 x \$150 - Koklienė Apolonija atm. įn.: Kamantas Vytautas ir Gražina \$50, Peckus dr. Šarūnas ir Jolanta, \$50, Bakaitis Algis ir Jūra \$25, Kirvelaitis Vytenis \$25, \$350.

4 x \$200 - Grybauskas dr. Vytenis, \$3,350; Kaufmanas Petras ir Aukšė, \$800; Milleris dr. Paul, \$2,000; Morkūnas Leonas, \$700.

2 x \$250 - Bartkus dr. Darius, \$250; Bartkus dr. Viva, \$250.
1 x \$300 - Kisieliū dr. Alfonsas ir Enna, \$4,300.

3 x \$500 - Mickevičius Bernardas, \$1,150; Ragauskas Antanas: testamentinis palikimas \$1,500; Rimas dr. Motiejus (miręs) ir Aldona, \$5,900.

1 x \$610 - Ostrauskas Marijonas atm. įn.: Baras Stasys ir Elena \$50, Kamantas Vytautas ir Gražina \$50, Razma dr. Antanas ir Alė \$50, Rimkus Raimundas ir Genė \$50, Variakojis Jonas ir Jūratė \$50, Venclovas Liudas ir Rita \$50, Panevėžiečių Klubas \$40, Baužys Juozas ir Ona \$30, Kirvelaitis Vytenis \$30, Kazlauskas Petras ir Irena \$25, Keblinkas Algirdas ir Vida \$25, Marchertas Antanas ir Vilią \$25, Rusėnienė Ona \$25, Underys Bronius ir Aldona \$25, Žlioba dr. Petras ir Laima \$25 ir 3 kt. asm., \$810.

1 x \$990 - Evelinas Kolupailaitės Masiokienės lituanistų studentų šalpos fondas: Masiokas inž. Bronius, \$4,000.

2 x \$1000 - Kazakauskas Paul C. atm. įn.: Kazakauskas Carl F. ir Eve, \$2,100; Mickevičius Gediminas atm.: Mickevičienė Zota, \$3,705.

1 x \$3570 - Kisieliū dr. Tomas atm.: Andriušis Juozas \$250, Buttenheim Edgar \$250, Mackiewicz David ir Mary Lynn \$250, Levy Jack ir Theresa \$200, Baeb Advisory \$125, Aukštuolis Vytautas ir Natalija \$100, Biskis Gediminas ir Birutė \$100, Cancer Carepoint \$100, Colorado Ski Country USA, Inc. \$100, Daugirdas Irena \$100, Dziok dr. Jolanta \$100, Indreika-Biskis dr. Meilutė \$100, Kazlauskas Algis ir Teresė \$100, Kilius Povilas ir Rūta \$100, Kučiūnas Aleksandras ir Jūra \$100, McMillen Chet ir Katherine \$100, Mianowski dr. Antoni \$100, Žobnicki dr. Aleksandra \$100, Trogdon Gregory \$100, Zaparackas dr. Štībūtė \$100, Agnew David \$50, Alcorn Gregory ir Cynthia \$50, Ambrozaitis dr. Kazys ir Marija \$50, Armainsson dr. Lars \$50, Clark Ralph ir Carolyn \$50, Jerue James \$50, Kaunas dr. F. V. ir Vanda \$50, Kiggins John ir Patricia \$50, Levy dr. Barry \$50, Nemickas dr. Vidas ir Mary \$50, Pulawski dr. Elizabeth \$50, Razma dr. Antanas ir Alė \$50, Ryan Thomas ir Mary \$50, Šaulys dr. Vacys ir dr. Augusta \$50, Siliūnas Bronius ir Vladė \$50, Sprindys Antanas \$50, Tamošiūnas Algis ir Rima \$50, Vaškėlis Darius ir Diana \$50, Vitkus Eduardas \$50, Modestas Edvardas ir Regina \$40, Williamson Bob ir Joan \$30, Lapas Edvardas \$25, Maganuco Robert ir Rebecca \$25, Marks Julius \$25, Nassos Tassos ir Mary Ann \$25, Pavlovic Tom ir Jan \$25, \$7,180.

1 x \$10,000 - Algirdo Karaičio Stipendijų Fondas: Karaitienė Viktorija, \$10,000.

Iš viso - \$23,856.

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1997.XII.31 - **\$8,895,593 dol.**

Palikimais gauta 4,340,987 dol.

Padarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC. A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuviybę.

JAV įvykdyta mirties bausmė moteriai sukrėtė Europą

(atkelta iš 4 psl.)

atsisakė padėti nuteistajai.

Nuosprendžio vykdymo metu prie kalėjimo būriavosi dvi policijos pareigūnų viena nuo kitos atskirtos minios - mirties bausmės šalininkų ir priešininkų. Iš viso susirinko ne mažiau kaip tūkstantis žmonių.

Kalėjime per keletą metų nuteistoji dėl žmogžudysčių K. F. Tucker priėmė krikščionybę, ištekojo už kalėjimo pastoriaus ir pelnė visko mačusių kalėjimo prižiūrėtojų užuojautą.

Paskutinį kartą mirties bausmė moteriai Texas valstijoje buvo įvykdyta 1863 metais - Chipita Rodriguez buvo pakarta už arklių pirklio nužudymą. Texas įvykdoma daugiau mirties bausmių nei kurioje nors kitoje valstijoje.

Vien praėjusiais metais mirtina injekcija buvo suleista 37 nuteistiesiems.

K. F. Tucker egzekucija labiausiai pribloškė Vakarų Europos valstybes, kuriose jau senokai atsisakyta mirties bausmės.

Prancūzijos finansų ministras Dominique Strauss-Kahn pareiškė esąs sukrėstas tuo, kad žmogaus teises propaguojančiose JAV valstybė žudo žmones.

Norvegijoje, kur mirties bausmės nevykdomos nuo 1950 metų, dauguma laikraščių pasmerkė moters egzekuciją.

Kitose Vakarų Europos valstybėse politikai ir spauda į egzekuciją taip pat reagavo labai kritiškai.

AP, LR

Hartford, CT

Kaziuko mugė

Kasmet pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį Hartforde ir apylinkėse vietiniai skautai (-tės) rengia Kaziuko mugę. Ji bus ir šiame.

Kovo 1 d., tuoj po 9 val. lietuviškų šv. Mišių švč. Trejybės parapijos salėje, 53 Capitol Ave., prasidės taip laukiama mugė. Čia bus visko. Iš toliau ir iš arčiau suvažiavusieji atveš gintaro, įvairiausiais raštais išpuoštų dėžučių, kimštų lėlių, medžio dirbinių.

Bus marškinėlių, puikiausių audinių iš Lietuvos, juostų, staltiesių. Atskiras stalas su lietuviškomis ir Lietuvą liečiančiomis angliškėmis knygomis. Bus skautų stalas, vyks loterija, aki trauks meniškai šiaudo paveikslai. Visą apžiūrėjus ir apsipirkus, 11:30 val. prasidės skanūs lietuviški pietūs: namų gamybos dešros, kopūstai, kugelis. Kava ir pyragai visą laiką. Atvykite - nesigailėsite!

J. B.

Juno Beach, FL

Kalėdų švenčių progą lietuviškos pamaldos buvo ne koplyčioje, kaip visada, o bažnyčioje, kuri buvo šventiškai papuošta. Pamaldos vyko 2 v. p. p. Prieš pamaldas "Dainos" choras, vadovaujamas Irenos Manomaitienės, sugiedoją keletą kalėdinių giesmių, giedoją ir mišių metu. Kun. Vytautas Pikturna savo gražiam pamoksle kalbėjo apie Betliejaus Kūdikėlio reikšmę mūsų gyvenime.

Pabendravimo pietūs įvyko sausio 13 d. Picadelli restorane. Dalyvavo svečiai iš New Yorko - ambasadorius Anicetas Simutis su žmona Janina, dr. Adolfas Damušis su žmona Jadvyga. Jie iš Lemonto yra persikėlę gyventi į Vilnių. Čia atvyko praleisti žiemos, kur lankydavosi ir anksčiau. LB apylinkės pirmininkė Alicija Solienė, pradedama pietus, pasveikino dalyvius su N. Metais ir nauju prezidentu. Padėjo komitetui, kuris rengė N. Metų sutikimą, ragino dalyvauti Lietuvių dienose vasario 20-22 d. St. Petersburg. Pirmininkė A. Solienė pakvietė svečius Damušius pakalbėti apie gyvenimą Lietuvoje. (Jie nuo birželio pastoviai gyvena Lietuvoje.) Kalbėjo Jadvyga Damušienė. Viešnia kalbėjo apie ekonominę ir kultūrinę gyvenimą, kuris ten yra gyvas ir prietamas. Iš JAV nuvykusieji ten išikurti nėra sunku. Vien dėl kultūrinio gyvenimo verta apsigyventi Lietuvoje! Ambasadorius Anicetas Simutis kalbėjo apie diplomatinę darbą New Yorke. Šnekėjo daugiausia apie sunkumus, kurie atsiranda kuriant Lietuvos tarnybą užsienyje.

Naujovė buvo V. Šalčiūno surengta parodėlė. Jis daug laiko skiria kompiuterių įvaldymui. Kompiuterio technika jau jis sugeba sukurti grafikos paveikslus. Sukūrė apie 30 paveikslų, daugiausia lietuviškais temomis. Jis žada savo darbus suvežti į Lietuvių dienas St. Petersburg.

Kun. Vytauto Pikturnos sveikatai pablogėjus, jis buvo

operuotas Good Shepherd ligoninėje sausio 15 d. Operacija pavyko sėkmingai, jis sveiksta ir stiprėja, o sausio 25 d., sekmadienį, parapijos koplyčioje iau atlaikė pamaldas.

Madų paroda sausio 31 d., šeštadienį, surengta Ocean View metodistų salėje. Rengė Lietuvos Dukterų Juno Beach skyrius. Pelnas paskirtas daugiavaikių šeimoms Lietuvoje.

Balfo skyriaus susirinkimas vyko sausio 25 d. 3 val. popiet. Šv. Pauliaus nuo kryžiaus parapijos kavinėje. Balfo gegužinė numatoma surengti balandžio 2 d. Carlin parke.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas vyksta šia tvarka: vasario 15 d. lietuviškų pamaldų metu mišios aukojamos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Vasario 16 d., pirmadienį, 10 val. vėliavos pakėlimas prie Juno Beach miesto rotušės. Po iškilmų - kavutė. Vasario 26 d., ketvirtadienį, 2 val. popiet iškilingas minėjimas metodistų salėje. Kalbės JAV LB tarybos pirmininkas, JAV pulkininkas Donatas Skučas. Aukos bus renkamos JAV LB krašto valdybai.

Floridos lietuvių dienos rengiamos vasario 20-22 St. Petersburg, Šv. Judo katedros centre, 5815 5th Ave North. Vasario 19-20 d. - golfo ir teniso žaidynės. Vasario 21 d., šeštadienį, vyks įvairios parodos, jungtinio choro bei atskirų vienetų pasirodymai, Chicago "Grandies" tautiniai šokiai, lietuviška kavinė, pokylis su programa bei šokiais. Pokylio kaina 25 dol. asmeniui. Vasario 22 d., sekmadienį, 12:30 val. Šv. Judo katedroje iškilingos koncelebruotos mišios, kurioms vadovauja vysk. Paulius Baltakis, OFM. Giedos jungtinis choras. Po pamaldų Floridos lietuvių dieną užbaigimas. Pietų kaina 7 dol.

Dr. Antano Lipskio, dailininko ir poeto, paveikslų paroda vyko Juno Beach miesto valdybos namuose. Pirmą eilėraščių rinkinį "Kai saulė liepė" išleido 1989 m. Šį pavasarį pasirodys jo antras poezijos rinkinys. Išleis Lietuviškos knygos klubas Chi-

Prie šventinio stalo Naujų Metų išvakarėse Šv. Kazimiero parapijoje, Los Angeles, stovi šio vakaro rengėjai: vyr. šeimininkė D. Ragauskienė (trečia iš kairės) su savo pagalbininkėmis, svečias iš Lietuvos A. Kručauskas (antras iš kairės), "Naujosios bangos" prezidentas A. Ragauskas su žmona (dešinėje). Viduryje - iš Lietuvos gydytis atvykęs mažasis Tomukas, globojamas "Vaikų vilties" komiteto

Los Angeles, CA

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje buvo suruoštas Naujųjų Metų sutikimas, kurį surengė komitetas "Naujoji banga", vadovaujamas Amando Ragauskos. Buvo gražiai ir nuotaikingai papuošta salė. Šauniosios šeimininkės paruošė gražiai apipavidalintą gardų ir įvairių lietuvišką maistą. Grojo smagi muzika, visi šoko, linksmai palydėjo

senuosius metus ir, aidint Lietuvos himno melodijai, sutiko Naujuosius, linkėdami vieni kitiems sėkmės naujuose metuose.

"Naujoji banga" susikūrė prieš 4 metus iš neseniai atvykusių iš Lietuvos tautiečių. Ji stengiasi suvienyti visus Kalifornijoje gyvenančius lietuvius, pagelbėti įsikurti naujai atvykstantiems. Tad linkime jiems nenuilstamos energijos!

O. Vilbikaitytė

R. Kalonaitis įteikė skiriamuosius raštus

Naujasis Lietuvos nuolatinės misijos Europos Sąjungoje vadovas ambasadorius Romualdas

Kalonaitis sausio 15 d. savo skiriamuosius raštus įteikė Europos Komisijos Prezidentui Jacques Santer. "Lietuva žengia teisingu keliu, daro didelę pažangą įgyvendindama reformas ir turi nemažai galimybių greitai pradėti derybas dėl narystės Europos Sąjungoje", - per ceremoniją Briuselyje sakė Europos Komisijos vadovas. Jis taip pat paprašė perduoti sveikinimus naujam Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui, su kuriuo J. Santer tikisi susitikti netrukus.

ELTA

Demografų prognozė

2200 metais pasaulio gyventojų skaičius turėtų pasiekti 11 milijardų ir toliau nebedidėti, spėja JT Ekonomikos ir socialinių reikalų departamentas.

Jeigu gimstamumas liks toks pat, kaip ir šio dešimtmečio pradžioje, 2200 metais pasaulyje gyvens 11 milijardų žmonių.

LR

A. + A.

ALEKSANDRUI DUBAUSKUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame sūnų VYTAUTĄ su šeima ir kartu su jais liūdime.

E. Jonušienė

E. Zigmantienė

R. Bergstrom

O. Liutermozienė

A. Lopez

L. Taylor

R. Duobienė

A. A. Draivininkai

V. R. Ramunai

L. I. Ramunai

J. V. Palma

J. B. Paškai

Ft. Lauderdale, FL

Pranešu šeimai Lietuvoje ir prieteliams Amerikoje bei Kanadoje, kad š. m. sausio mėn. 29 d., po ilgos ir labai sunkios ligos, Hartford, CT, mirė rašytojas

LEONAS LĖTAS - ADAMKEVIČIUS

Gedulingos pamaldos už velionį buvo atlaikytos vasario mėn. 4 d. Hartfordo Šventos Trejybės bažnyčioje.

Tebūnie Tau, Leonai, lengva sveltinos Amerikos žemė.

Ada Ustjanauskienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Tradicinė Kaziuko mugė, rengiama New Yorko skautų skautų, įvyks sekmadienį, kovo 1 d., Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Prasidės 12 val. mišiomis, kurias aukos Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, pranciškonų vienuolyno viršininkas, skautų intencija. *Daugiau informacijų žiūr. skelbimą šiame puslapyje.*

Kaziuko mugėje bus parduavinėjamos įvairiausios prekės, daugiausia lietuviškos tautodailės gaminiai. Kas turėtų tokių pardavimui skirtų dirbinių - gintaro, medžio drožinių, audinių ir pan., prašome pranešti Aldonai Žukienei, tel. (516) 487-3704 arba Aldonai Katinienai tel. (718) 846-1210. Galima užimti atskirus stalus mugėje arba mažesnius kiekius gaminių tiesiog perduoti židiniams, jie bus parduavinėjami ant bendro stalo.

Pranciškonų vadovybės metiniai posėdžiai šiemet vyks vasario 25 - 27 dienomis Brooklyn vienuolyne. Dalyvauja iš Lietuvos: provincijolas Tėv. Benediktas Jurčys ir patarėjas Tėv. Antanas Grabnickas; iš JAV: viceprovincijolas Tėv. Placidus Barius ir patarėjai: Tėv. Pranciškus Giedgaudas ir Tėv. Jonas Bacevičius; dalyvauja ir provinc. sekretorius Tėv. Rafaelis Šakalys.

Kestučio K. Miklo 75-erių amžiaus metų sukakties proga Jungtinis organizacijų komitetas kovo 14 d., šeštadienį, 2 val. popiet, Kultūros Židinyje rengia suakutvininkulį pagerbimą. Bus prisiminta jo ilgametė vaisinga visuomeninė veikla ir įnašas į lietuvių tautinį ir kultūrinį lobyną. Programoje bus pietūs ir atgaiva, sveikinimai ir trumpa meninė programa. Pagrindinis kalbėtojas - ambasadorius Anicetas Simutis. Visuomenė kviečiama aktyviai dalyvauti.

Gavėnios pradžia - Pelenu diena šiemet bus vasario 25 d., trečiadienį. Tą dieną prasideda gavėnios - atgailos laikotarpis, kuris baigiasi Kristaus Prisikėlimo švente - Velykomis, balandžio 12 d. Gavėnios metu katalikai, sulaukę 14 metų, privalo susilaikyti nuo mėsos valgymo Pelenu dieną ir kiekvieną gavėnios penktadienį. Tikintieji nuo 18 metų iki 59 metų dar privalo Pelenu dieną ir Didįjį penktadienį pasninkauti, t. y. valgyti tik tai tris kartus per dieną, pilnai privalant tik vieną kartą, o kitus du kartus lengvai užkandant. Gavėnios metu tikintieji yra raginami daryti ir savanorišką atgailą, pav., kasdien išklausyti mišias arba, būnant namuose, daugiau laiko paskirti malda, susilaikyti nuo blogų įpročių, vykdyti gerus darbus ir kt.

Lietuviškas gavėnios rekolekcijas Nkalto Prasidėjimo vienuolyne Putnam, CT, š. m. kovo 6 - 8 dienomis praves kun. Andrius Narbekovas, gydytojas - kunigas, ruošias doktoratą Washington, DC. Rekolekcijos prasidės penktadienio vakare ir baigsis sekmadienio pietumis. Galima įsijungti į rekolekcijas ir šeštadienio ryte 8:30 val. Registruotis tel. (860) 928-7955.

"Darbininko" 1998 metų spalvoto kalendoriaus dar yra likę. Kas kalendoriaus negavote, arba norėtumėte užsisakyti daugiau, praneškite administracijai. **Kaziuko mugės metu š. m. kovo 1 d. Kultūros Židinyje,** kaip ir kiekvienais metais, be gausių pardavimo ir laimėjimų stalų, veiks ir valgykla, kur bus galima gauti pietus, pasmaguriuoti lietuviškų patiekalų, atgailos, veiks vyr. skaučių kavinė, kurioje bus apstu namie gamintų saldumynų. Tad atsilankę galės ne tik apsipirkti, bet ir skaniai papietauti.

I. ir A. Vakselių išleistuvės K. Židiny

(atkelta iš 3 psl.)

pranciškonų "Darbininko" savaitraščio ir LB Bushwicko apylinkės vardu - Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Laisvės Žiburio radijo vardu - Romas Kezys. Dar kalbėjo ir Lionginas Vaitkevičius, atvykęs iš Sunny Hills, FL.

A. Vakselio kalba

Aleksandras Vakselis, dėkodamas už visus linkėjimus, jautriai prisiminė New Yorke praleistas dienas, pabrėžė, kad visi drauge kovojome dėl Lietuvos nepriklausomybės, o jis į tą veiklą stipriau įsijungė, nes jam žmona, ponija Irena, sudarė palankias sąlygas ir jis džiaugėsi tuo, kad galėjo padėti Lietuvos kelyje į laisvę. Džiaugėsi ir New Yorke lietuviais, kurie parodė didelį reikalo supratimą bei rūpestingumą. Ir išvykęs į pietų šalį, jis bus su New Yorko lietuviais, su prisiminimais apie gražią visuomeninę veiklą.

Linksmoji dalis

I programą buvo įtraukta ir meninė dalis, kurią atliko linksmai draugai: Vytautas Alksnis, Zenonas Jurys, Romas Kezys. Jie padainavo šiai progai Pauliaus Jurkaus sukurtus kupletus-dainuškas apie A. Vakselio išvykimą ir ten būsimas žvejonas. Taip pat P. Jurkus šiam vakarui buvo sukūręs atsisveikinimo plakata, kuris buvo pakabintas salės gale ant sienos. Raudoname fone buvo didelė raidė "I" ir šalia jos buvo ir palmė, plaukiančios žuvys ir trys golfo sviedinukai.

Dovana Laisvės Žiburiui

Einant vaišėms į pabaigą, prie pranešėjo pulso pasirodė Danutė ir Karel Dvoržakas ir per garbius pranešė, kad jie už vaišes gautą atlyginimą - 500 dol. paaugoja Laisvės Žiburio radijui, nes jis primena Lietuvą, transliuojamas gražia lietuvių kalba.

Iš tos radijo programos daug pasimokė Karel Dvoržakas. Jis yra čekas, ten gimęs, paskui karai išbloškė jį iš tėvynės, pasiekė net Australiją, iš ten atkeliavo į Ameriką, apsigyveno Richmond Hill, NY. Jis moka net 7 kalbas, jų tarpe ir lietuvių. Laisvės Žiburio radijas praturtino, patobulino jo lietuvių kalbą.

Tai pirmas atvejis, kad klausytojas ateitų su tokia didele auka ir paremtų radijo programą. Karel ir Danutė Dvoržakai yra pasiryžę visada talkinti lietuviškiems renginiams, nes moka gaminti puikius valgius ir turi didelę praktiką.

Laisvės Žiburio radijo vedėjas Romas Kezys kuo nuoširdžiausiai padėkojo už tokią nelauktą ir didelę auką jo radijo programai. Ji tikrai dar ilgai gyvuos, kai taip mieliai klausoma ir susilaukia tokio dėmesio.

Svečiams besiskirstant

Svečiai skirstėsi pamažu. Dar pasikalbėjo, sustojo prie baro, prisiminė praeitį. Ir gaila, kad išvyksta tokie žmonės, kurių buvimas priminė čia veiklos ir žydėjimo dienas. A. Vakselis turi didelį archyvą su daugybe nuotraukų, protokolų ir kitokių raštų. Tegu jis panaudoja šį archyvą ir parašo savo veiklos istoriją, o kartu įtraukia ir visą New Yorko lietuvių veiklą. New Yorko lietuviška visuomenė turėjo skirtingą veidą ir skirtingą veiklą. Ji verta dėmesio. Tegu ir ateinančios kartos su tuo susipažins, pamatys, kad išeiviai sugebėjo kurti, dirbti ir tarnauti Lietuvai.

-o-

Tegu visų svečių ir visų New Yorko lietuvių linkėjimai mieluosius Ireną ir Aleksandrą Vakselius palydi į aną vasaros šalį. Būkite sveiki ir tvirti, kad per Jus visada būtų gyva išeivijos Lietuva! Su bičiulyste!

Kalba Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas dr. Petras Anusas

A. Žumbakienės nuotr.

Tautinės Sąjungos vardu atsisveikina dr. Giedrė Kum-pikaitė

A. Žumbakienės nuotr.

Ramovėnų vardu linkėjimus išreiškia Jonas Klivečka

A. Žumbakienės nuotr.

DARBININKO
prenumerata
priimama
tel: (718) 827-1351

buvo paskirtas Kinijos Shanghai vyskupas Ignatius Gong Pin Mei, Kinijos pogrindžio bažnyčios vyskupas, kuris šiuo metu gyvena JAV ir kuriam pernai sukako 96 metai.

Pranciškonų Jaunimo Tarnybos veikla Lietuvoje

Gruodžio 31 - sausio 4 d. Palangoje Vanagupės poilsio namuose vyko naujameninė šeimų stovykla - "Šventoji Dvasia - šeimoms globėja". Joje dalyvavo apie 250 suaugusių ir vaikų iš įvairių Lietuvos vietovių. Stovyklą organizavo Kretingos Pranciškonų Jaunimo Tarnyba, lešomis parėmė Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa. Pasak Pranciškonų Jaunimo Tarnybos prezidentės Rūtos Domarkaitės, Palangos stovykla norėta tėti šeimų ugdymą ir bendravimą, jau deves metus iš eilės puoselėjama panašiose vasaros stovyklose Pakutuvėnuose, įkvėpti šeimoms pasitikėjimo, pradedant šventosios Dvasios metus.

Stovyklos narių sielovada rūpinosi pranciškonai, ypač Tėv. Gediminas Numgaudis, OFM; pamokslus sakė Tėv. Astijus Kun-gys, OFM, ir provincijolas Tėv. Sigitas Benediktas Jurčys, OFM. Konferencijoms vadovavo Tėv. Vidas Karvelis, SJ. Savo patirtimi apie šeimoms gyvenimą dalijosi svečiai iš JAV - Patricia ir Donald Turbitt. Paskaitų metu stovyklautojų vaikais rūpinosi pranciškonų jaunimas. Stovyklos metu vyko nuolatinė Švč. Sakramento adoracija.

Vatikano rad.
Bažn. Žn. nr. 1

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Puiki proga moteriai, teisėtai atvykusiai į JAV, mokančiai virti ir namų ruošos darbus, įsikurti šiame krašte. Rašykite: Villa St. Joseph, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. Galima dirbti 10-12 val. per dieną su viršvalandžiais. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiama **pigus butas** - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čeki \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgykla, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Vytautas Maželis, Ridgewood, NY - 25 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **vasario 21 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **vasario 21 d.**, šeštadienį, nuo 11 val. iki 12 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarimus jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

Neringa Inc. su Nek. Pr. Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas Neringos stovyklavietėje Vermonte

1998m. NERINGOS STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA Birželio 21-27 dd. - Jauniuoliams 17-20 metų
Birželio 28-liepos 11 dd. - Vaikams 6-10 metų
Liepos 12-26 dd. - Vaikams 10-16 metų
Liepos 26-rugpjūčio 1 dd. - Šeimoms su jaonais vaikučiais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

Rugpjūčio 2-15 dd. - Vaikams 7-16 metų
Rugpjūčio 19-23 dd. - Šeimoms su jaonais vaikučiais

INFORMACIJA - REGISTRACIJA

kreiptis pas Daną Grajauskaitę:
66 Salisbury Rd #2, Watertown MA 02172
tel: 617-923-4583 e-mail: neringai@yahoo.com

NEW YORKO SKATAI/SKAUTĖS
maloniai kviečia visus atsilankyti į

tradicinę

KAZIUKO MUGĖ

sekmadienį, kovo 1 d.,
Kultūros Židinyje

361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, NY

12 val. - aukojamos šv. Mišios

Po šv. Mišių - oficialus Mugės atidarymas
Įvairūs rankdarbiai - lietuviškos prekės -
knygos - literatūra - loterijos - žaidimai

Vyr. skaučių kavinė

- - - PIETŪS IR ATGAIVA - - -